श्रीलब्धिसूरीश्वर—जैनग्रन्थमालायाः प्रथमो मणिः

श्रीस्याद्वादिने नमः

श्री आत्म—कमल—लब्धिसूरीश्वरेभ्यो नमः

श्री जैन व्रतविधि संग्रह.

कविकुलकिरीट, व्याख्यान—वाचस्पति, आगमप्रज्ञ, शासनप्रभावक जैनाचार्य श्रीमद्विजयलब्धिसूरीश्वरजी महाराजना पट्टप्रभावक आचार्य श्री विजयगंभीरसूरीश्वरजी महाराजश्रीना सदुपदेशथी

सहायकः—

श्री जैनसंघ—मद्रास.

प्रकाशकः—

शा. चंदुलाल जमनादास.

आवृत्ति पांची प्रत. १०००

मूल्य ०—८—०

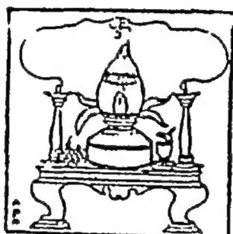
वि. सं. १९९४.
वीर सं. २४६४.

व्यवस्थापक तथा प्राप्तिस्थानः—

शा. चंदुलाल जमनादास

मु. छाणी

स्टे. छायापुरी—बरोडा स्टेइट

मुद्रकः—

शेठ देवचंद दामजी

आनंद प्रीन्टींग प्रेस

भावनगर

प्राक् कथनः—

सुज्ञ महाशयो ! जणावतां अत्यंत हर्ष थाय छे के, नीचे जणावेल ग्रन्थमाळाना उत्पादक व्याख्यान-वाचस्पति, आगमपज्ञ शासन-प्रभावक जैनाचार्य श्रीमद्विजयलब्धिसूरीश्वरजी महाराजना विद्वान्-शिष्यरत्न पूज्यपाद् श्रीगंभीरविजयजी (हालमां-तेओश्रीना पट्टप्रभावक आचार्य श्रीविजयगंभीरसूरिजी) महाराजश्रीनुं चातुर्मास मद्रास शहेरमां वि. सं. १९८४नी सालमां थएल ते प्रसंगे पूज्यश्रीए सद्‌ज्ञान प्रचारार्थे उपदेश आपतां त्यांना श्रीसंघे ते उपदेश सहर्ष शिरोमान्य राखी सद्-ज्ञानप्रचारार्थे आर्थिक सहाय आपी हती. एमांथी अत्यन्त उपयोगी ग्रन्थो बहार पाडनारी "श्री लब्धिसूरीश्वर-जैन ग्रन्थमाळा" नी शरुआत करवामां आवे छे.

आ ग्रन्थमाळाना प्रथम मणीने जनता समक्ष रजू करतां जणाववानुं के, जुदा जुदा स्थळोएथी विविध विषयक अनेक ग्रन्थोनुं प्रकाशन थाय छे, छतां पण आजनी जैन जनताने अत्यन्त उपयोगी ग्रन्थोनी जरूरीआत रहे छे, तेमां पण तात्कालिक उपयोगमां आवनार एवा अपूर्व-विधिविधानना ग्रन्थोनी अतीव आवश्यकता होवाथी आ "जैन व्रतविधि" नामना ग्रन्थने प्रकाशन करवानी फरज पडी छे.

यथाशक्य अनुकूळ संयोगोना अभावे ग्रन्थोना प्रकाशनकार्यमां जे विलंब थयो छे तेने जनता दरगुजर करशे एज अभ्यर्थना.

आ ग्रन्थमां आर्थिक सहाय मळवा छतां कींमत केम ? तो तेना जवाबमां जणाववानुं के ग्रन्थोनो दुरुपयोग न थाय अने

विशेष प्रचार थाय ते हेतुथी किंमत राखवामां आवेल छे, अने तेनी जे आवक थशे तेमांथी बीजा नवीन ग्रन्थो बहार पाडी जनताने विशेष लाभ थाय अने ज्ञान भक्तिनो लाभ मळे ते मुख्य उद्देशथी किंमत राखवामां आवी छे.

उपकारः—

जैन व्रतविधि नामक ग्रन्थनी पहेली आवृत्ति बहादुरपुरना शा. कस्तूरचंद करमचंद तथा छाणीना चंदुलाल मगनलाल तरफथी बहार पडी हती, तेमां सकलागमरहस्यवेदी शासनमान्य जैनाचार्य श्रीमद्विजयदानसूरीश्वरजी महाराज अने व्याख्यानवाचस्पति आगमप्रज्ञ शासनप्रभावक जैनाचार्य श्रीमद्विजयलब्धिसूरीश्वरजी महाराजे आगमवांचनादि अनेक शासन प्रभावनाना कार्योमांथी पोतानो अमूल्य समय काढीने सुधारोवधारो करवामां जे परिश्रम उठाव्यो ते माटे बन्ने महात्माओनो तेमज उपदेशदाता आचार्य श्रीविजयगंभीरसूरिजी महाराजनो अने श्रीमद्रास जैनसंघे सद्-ज्ञान प्रचारार्थे आर्थिक सहाय आपी पोतानी लक्ष्मीनो सद्व्यय कर्यो तेथी तेमनो उपकार मानवानुं विसरता नथी.

वीर संवत २४६४ }
विक्रम संवत १९९४ }

व्यवस्थापकः—

चंदुलाल जमनादास

अनुक्रमणिकाः—

श्री लब्धिसूरीश्वर—जैन ग्रन्थमाळाना छपाता ग्रन्थोः—

आरंभसिद्धि—श्रीउदयप्रभदेवसूरीश्वरविरचित संस्कृत टीका साथे

हीरप्रश्नोत्तराणि—श्रीकीर्तिविजयगणिसमुच्चित

॥ श्रीवीतरागाय नमः ॥

श्री आत्म-कमल-लब्धिसूरीश्वरेभ्यो नमः ॥

श्रीजैन व्रतविधि संग्रह

॥ अथ प्रव्रज्या (दीक्षा) विधि ॥

प्रथम दीक्षा आपवाना ठेकाणे (चैत्य, वड, आसोपालव, आंबा प्रमुख सारा स्थाने) आवी, श्रीफल हाथमां ग्रहण करी नांदने त्रण प्रदक्षिणा आपवी. पछी उत्तरासण करीने प्रथम इरियावहि पडिक्कमी, एक लोगस्सनो काउस्सग्ग करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमासमण दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन् ! मुहपत्ति पडिलेहुं. इच्छं, कही मुहपत्ति पडिलेहीने खमासमण दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं सम्यक्त्वसामायिक, श्रुतसामायिक, सर्वविरतिसामायिक आरोपा-

(१) जेमणे सम्यक्त्व पहेलां उच्चर्युं होय तेमने माटे ए पाठ न बोलवो.

वणिअं, नंदिकड्ढावणिअं, वास निक्षेप करो, एम शिष्य ज्यारे कहे त्यारे गुरु माथे वासक्षेप नवकार अण गणवापूर्वक नाखे. पछी खमासमण दइ इच्छकारी भगवन्! तुम्हे अम्हं सम्यक्त्वसामायिक, श्रुतसामायिक, सर्वविरतिसामायिक आरोपावणिअं नंदिकड्ढावणिअं. देव वंदावो एम शिष्य कहे त्यारे गुरु कहे—वंदावेमि. शिष्य कहे इच्छं. गुरु शिष्यने पोताना डाबे पडखे राखीने संघ समक्ष देव वंदावे. खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन्! चैत्यवंदन करुं ? इच्छं कही पार्श्वनाथनुं अगर शांतिनाथनुं चैत्यवंदन करे.

॥ अथ चैत्यवंदन ॥

ॐ नमः पार्श्वनाथाय विश्वचिंतामणीयते । ह्रीँ धरणेंद्र वैरोट्या पद्मादेवीयुतायते ॥ १ ॥
शांतितुष्टिमहापुष्टिधृतिकीर्तिविधायिने । ॐ ह्रीँ द्विड्व्यालवैतालसर्वाधिव्याधिनाशिने ॥ २ ॥
जया जिताख्या विजयाख्या पराजितयान्वितः । दिशां पालैर्ग्रहैर्यक्षैर्विद्यादेवीभिरन्वितः ॥ ३ ॥
ॐ असिआउसाय नमस्तत्र त्रैलोक्यनाथताम्।। चतुष्षष्टिसुरेन्द्रास्ते भासन्ते छत्रचामरैः ॥ ४ ॥
श्रीशंखेश्वरमंडन ! पार्श्वजिनप्रणतकल्पतरुकल्प!। चूरय दुष्टव्रातं पूरय मे वांछितं नाथ!॥ ५ ॥

पछी जं किंचि, नमुत्थुणं, अरिहंतचेइआणं, अन्नत्थ कही एक नवकारनो काउस्सग्ग करी पारी, नमोऽर्हत् कही नीचे लखेली थोय कहेवी.

अर्हंस्तनोतु स श्रेयः–श्रियं यद्ध्यानतो नरैः । अप्यैन्द्री सकलाऽत्रैहि, रंहसा सहसौच्यत ॥ १ ॥

व्याख्याः—सोऽर्हन्–वीतरागः श्रेयःश्रियं–मोक्षलक्ष्मीं तनोतु–विस्तारयतु, स कः ? यद्ध्यानतो–यस्य ध्यानात् नरैः–मनुष्यैः ऐन्द्री–इन्द्रसम्बन्धिनी अपि सा लक्ष्मीः इत्यौच्यत–इत्यवादि । इतीति किं ? हे लक्ष्मि ! त्वं सकला–समस्ता रंहसा–वेगेन सह अत्र एहि–अत्रागच्छ इत्यक्षरार्थः ॥ १ ॥

पछी लोगस्स, सव्वलोए अरिहंत०, अन्नत्थ कही एक नवकारनो काउस्सग्ग करी बीजी थोय कहेवी.

ओमितिमन्ता यच्छासनस्य नंता सदा यदङ्घ्रीश्च । आश्रीयते श्रिया ते भवतो भवतो जिनाः पान्तु ।२।

व्याख्याः—ते जिनास्तीर्थंकराः भवतः–युष्मान् भवतः–संसारात् पान्तु–रक्षन्तु । ते के ? यच्छासनस्य ॐमिति मन्ता पुमान् येषां शासनस्य ॐ इत्यङ्गीकारे इदं शासनं सत्यमेवेति मन्ता मन्यमानः, च पुनरर्थे येषां चरणान्–यदङ्घ्रीन् नन्ता पुमान् सदा–सर्वदा श्रिया–लक्ष्म्या आश्रीयते इत्यर्थः ॥ २ ॥

पछी पुक्खरवरदी, सुअस्स भगवओ० वंदणवत्तिआए, अन्नत्थ कही एक नवकारनो काउस्सग्ग करी पारी त्रीजी थोय कहेवी.

नवतत्त्वयुता त्रिपदी श्रिता रुचिज्ञानपुण्यशक्तिमता। वरधर्मकीर्तिविद्या-नन्दास्या जैनगीर्जीयात् ॥३॥

व्याख्याः—जैनगीर्जिनवाणी जीयात्, किंभूता जैनगीः ? नवतत्त्वैर्युता पुनः किंभूता त्रयाणां पदानां समाहारस्त्रिपदी, पुनः किंभूता रुचिः सम्यक्त्वं ज्ञानमवबोधः, पुण्यं चारित्रं तद्वता मुनिजातेन पुरुषेण वा श्रिता आश्रिता। पुनः किंभूता ? वरः-प्रधानो दयामूलो धर्मः कीर्त्तिः विश्वसंचारिणी, विद्या केवलज्ञानादिका,आनन्दश्चाव्ययसुखरूपः तेषां आस्या स्थानं " स्यादास्या स्थासना स्थितिरिति " नाममालावचनात् ॥ ३ ॥

पछी सिद्धाणं बुद्धाणं कही श्री शांतिनाथ आराधनार्थं करेमि काउस्सग्गं वंदणवत्तिआए, अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग (सागरवरगंभीरा सुधी) करी पारी नमोऽर्हत् कही चोथी थोय कहेवी.

श्रीशान्तिः श्रुतशांतिः प्रशांतिकोऽसावशान्तिमुपशान्तिम्।
नयतु सदा यस्य पदाः सुशान्तिदाः सन्तुसन्ति जने ॥ ४ ॥

व्याख्याः—असौ श्रीशान्तिः अशान्ति अकल्याणं उपशान्ति नयतु, किंभूतः श्रीशान्तिः ? श्रुता विख्याता शान्तिर्भद्रं मोक्षो वा यस्यासौ श्रुतशान्तिः। पुनः किंभूतः प्रशान्तिः प्रशमः क्षान्तिर्विद्यते यस्य स 'शेषाद्वा' कच् प्रत्ययः, प्रशान्तिकः। स कः यस्य श्रीशान्तेः पदाः सदा जने लोके सुशान्तिदाः संतुसन्ति सम्पूर्वकः 'तुस हस लस रस शब्दे' धातूनामनेकार्थत्वात् सम्यक्प्रकारेण तुसन्ति विद्यन्ते सन्तुसन्ति इत्येकमेव क्रियापदम् ॥ ४ ॥

श्री द्वादशांगी आराधनार्थं करेमि काउस्सग्गं वंदणवत्तिआए, अन्नत्थ कही एक नवकारनो काउस्सग्ग करी पारी नमोऽर्हत् कही पांचमी थोय कहेवी.

सकलार्थसिद्धिसाधन–बीजोपांगा सदा स्फुरदुपाङ्गा । भवतादनुपहतमहा, तमोपहा द्वादशाङ्गी वः ।५

व्याख्या:—द्वादशाङ्गी वो युष्माकं तमोपहा भवतात् तमोऽज्ञानमपहन्तीति तमोपहा । किंभूता द्वादशाङ्गी ? सकलार्थसिद्धिसाधनस्य बीजभूतान्युपाङ्गानि यस्यां सा, पुनः किंभूता ? सदा स्फुरद्रूपाणि उपसमीपे अङ्गानि यस्याः सा, पुनः किंभूता ? अनुपहतो महो महोत्सवो यस्याः सा अनुपहतमहा ॥ ५ ॥

श्रुतदेवता आराधनार्थं करेमि काउस्सग्गं, अन्नत्थ कही एक नवकारनो काउस्सग्ग करी पारी छट्ठी थोय कहेवी.

वद वदति न वाग्वादिनि ! भगवति ! कः श्रुतसरस्वतिगमेच्छुः ।
रंगत्तरंगमतिवर–तरणिस्तुभ्यं नम इतीह ॥ ६ ॥

व्याख्या:—हे भगवति ! वाग्वादिनि ! त्वं वद, श्रुतसरस्वति–श्रुतसमुद्रे गमनं कर्त्तुमिच्छुः कः पुमान् तुभ्यं नम इति इह न वदति अपि तु वदत्येव । किंभूतः पुमान् ? रंग–त्तरंगमतिरेव वरा तरणिर्नौर्यस्य सः रङ्गत्तरङ्गमतिवरतरणिः ॥ ६

श्री शासनदेवता आराधनार्थं करेमि काउस्सग्गं, अन्नत्थ कही एक नवकारनो काउस्सग्ग करी पारी नमोऽर्हत् कही सातमी थोय कहेवी.

उपसर्गवलयविलयन-निरता, जिनशासनावनैकरताः। द्रुतमिह समीहितकृते, स्युः शासनदेवता भवताम्

व्याख्याः—शासनदेवता द्रुतं-शीघ्रं इह धर्मकृत्ये भवतां युष्माकं समीहितकृते स्युः। किंभूताः शासनदेवताः? उपसर्गवलयविलयननिरताः उपसर्गाणां वलयं तस्य विलयनं-भेदनं तत्र निरताः। पुनः किंभूताः? जिनशासनावनैकरताः जिनानां शासनं तस्यावनं रक्षणं तत्र एकमद्वितीयं यथा भवति तथा रताः प्रवृताः ॥ ७ ॥

समस्त वैयावच्चगराणं संति०सम्मदिट्ठि समाहिगराणं करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक नवकारनो काउस्सग्ग करी पारी नमोऽर्हत् कही आठमी थोय कहेवी.

संघेऽत्र येगुरुगुणौघनिधे सुवैया-वृत्यादिकृत्यकरणैकनिबद्धकक्षाः।
ते शांतये सह भवंतु सुराः सुरीभिः, सद्दृष्टयो निखिलविघ्नविघातदक्षाः ॥ ८ ॥

व्याख्याः—ते सुराः-देवाः सुरिभिः-देवीभिः सहात्रास्मिन् सङ्घे शान्तये भवन्तु। ते के देवाः? ये सुवैयावृत्त्यादि-कृत्यकरणैकनिबद्धकक्षाः, सुष्ठु वैयावृत्त्यादि च तत् कृत्यं च सुवैयावृत्यादिकृत्यं तस्य करणं तत्र एकाऽद्वितीया निबद्धा कक्षा प्रतिज्ञा यैस्ते। किंभूते सङ्घे? गुरुगुणौघनिधे गुरवश्चते गुणाश्च गुरुगुणास्तेषामोघः समूहस्तेन निधः सम्पूर्णस्तस्मिन्। किंभूताः सुराः सद्दृष्टयः सत्प्रधाना दृष्टिर्येषां ते सद्दृष्टयः सम्यग्दृष्टय इत्यर्थः। पुनः किंभूताः सुराः? निखिलविघ्नस्य विघातने नाशकरणे दक्षाः-प्रवीणा इत्यर्थः ॥ ८ ॥

ते पछी एक नवकार गणीने बेसीने नमुत्थुणं, जावंति चेइआइं, जावंत केवि साहू अने नमोऽर्हत् कही नीचे मुजब पंचपरमेष्ठी स्तव कहेवुं.

॥ अथ पंचपरमेष्ठी स्तवः ॥

ओमिति नमो भगवओ,अरिहंतासिद्धायरियउवज्झाय। वरसव्वसाहुमुणिसंघधम्म–तित्थप्पवयणस्स।१।

सप्पणवं नमो तह भगवई–सुअदेवयाइ सुहयाए। सिवसंति देवयाए सिवपवयण देवयाणं च ॥२॥

इंदागणिजमनेरईय वरुण वाऊ कुबेर ईसाणा। बंभोनागुत्तिदसण्हमविय सुदिसाणपालाणं ॥ ३ ॥

सोमयमवरुणवेसमणवासवाणं तहेव पंचण्हं। तह लोगपालयाणं सुराइ गहाण य नवण्हं ॥ ४ ॥

साहंतस्स समक्खं, मज्झमिणं चेव धम्मणुट्ठाणं। सिद्धिमविग्घं गच्छउ, जिणाइ नवकारओधणियं ॥५॥

पछी जय वीयराय संपूर्ण कहेवा.

॥ इति देववंदन विधि ॥

त्यारपछी प्रतिमाजीने पडदो करावी खुल्ला स्थापनाजी सामे वांदणा बे देवा. पछी खमा० दइ शिष्य कहे इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं सम्यक्त्वसामायिक, श्रुतसामायिक, सर्वविरतिसामायिक, आरोवावणी, नंदिकड्ढावणी, नंदिसूत्रसंभ-

लावणी काउस्सग्ग करावो. (अहींया जेमणे सम्यक्त्व प्रथम उच्चर्युं होय तेमने माटे मात्र सर्वविरतिनो पाठ कहेवो.) गुरु कहे करेह, शिष्य कहे इच्छं, सम्यक्त्वसामायिक, श्रुतसामायिक, सर्वविरतिसामायिक, आरोवावणी, नंदिकड्ढावणी, नंदिसूत्रसंभलावणी, करेमि काउस्सग्गं. गुरु पण खमा० दई इच्छा० संदि० भगवन् ! सम्यक्त्वसामायिक, श्रुतसामायिक, सर्वविरतिसामायिक आरोवावणि, नंदिसूत्रकड्ढावणि काउस्सग्गं करुं, इच्छं, सम्यक्त्वसामायिक, श्रुतसामायिक, सर्वविरति-सामायिक आरोवावणि नंदिसूत्रकड्ढावणि करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही गुरु शिष्य बन्ने एक लोगस्सनो सागरवरगंभीरा सुधी काउस्सग्ग करे. पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी शिष्य खमासमण दइ इच्छकारी भगवन् ! पसाए करी नंदिसूत्र संभळावोजी एम कहे. त्यारे गुरु कहे सांभळो. गुरु खमा० दइ नंदिसूत्र कढुं, पछी गुरु ऊभा थइ त्रण नवकाररूप नंदिसूत्र संभळावी, त्रण वार तेना मस्तके वासक्षेप नांखे. पछी शिष्य खमासमण दइने कहे—इच्छकारी भगवन् ! मम पव्वावेह मम वेसं समप्पेह. पछी गुरु ऊभा थइ ओघो मुहपत्ति हाथमां लइ, नवकार एक गणवापूर्वक सुग्गहियं करेह, एम कहेतां शिष्यनी जमणी बाजुए दशीओ आवे तेम ओघो मुहपत्ति शिष्यना हाथमां जाळवीने (जमीन पर न पडे तेवी रीते) उत्तर अथवा पूर्व दिशामां शिष्यनुं मुख राखीने आपे. शिष्य इच्छं कही माथे ओघो चढावी नाचे. पछी ईशान खूणामां जइ वस्त्राभरण विगेरे उतारी त्रण चपटी लेवाय तेटला वाळ राखीने मुंडन करावी स्नान करे. स्नान कर्या पछी इशान खूणामां मुख राखीने साधुनो वेष पहेरे. पछी गुरु पासे आवी मत्थएण वंदामि कही खमा० दइ इरि–

सामाईयं पडिक्कमो, एक लोगस्सनो काउस्सग्ग करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन्! मम मुंडावेह, मम सम्यक्त्वसामाइयं आरोवेह. गुरु० कहे आरोवेमि. पछी खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन्! मुहपत्ति पडिलेहुं? गुरु कहे पडिलेह. इच्छं कही मुहपत्ति पडिलेही वांदने पडदो करावी बे वांदणा देवा. पडदो कढावी खमा० दइ इच्छकारी भगवन्! तुम्हे अम्हं सम्य०सामा० श्रु०सामा० सर्व०वि०सामा० आरोवावणी काउस्सग्ग करावो. शिष्य एम कहे त्यारे इच्छं करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही गुरु अने शिष्य बन्ने एक लोगस्सनो काउस्सग्ग सागरवरगंभीरा सुधी करे. पछी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी मुहूर्त वेलाए ऊंचे श्वासे त्रण नवकार गणवापूर्वक त्रण चपटी लेवी. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन्! सम्यक्त्व आलापक उच्चरावोजी. एम कही पृथक् पृथक् नवकारपूर्वक त्रण वार उचरावो. (प्रथम उचर्युं होय तो न बोलवो.)

॥ अथ सम्यक्त्व आलावो ॥

अहन्नं भंते तुम्हाणं समीवे मिच्छत्ताउपडिक्कमामि सम्मत्तं उवसंपज्जामि. तं जहा–दव्वओ, खित्तओ, कालओ, भावओ, दव्वओणं मिच्छत्तकारणाइं पच्चक्खामि, सम्मत्तकारणाइं उवसंपज्जामि, नो मे कप्पइ अज्जप्पभिइ, अन्नउत्थिआए वा, अन्नउत्थियदेवयाणि वा, अन्नउत्थियपरिग्गही-

आणि अरिहंतचेइआणि वा, वंदित्तए वा, नमंसित्तए वा, पुव्वं अणालत्तेणं आलवित्तएवा संलवित्तए वा तेसिं असणं वा पाणं वा खाइमं वा साइमं वा दाउं वा अणुप्पयाउं वा खित्तओणं इत्थं वा अन्नत्थं वा कालओणं जावज्जीवाए, भावओणं जावग्गहेणं न गहिज्जामि, जाव छलेणं न छलिज्जामि, जाव संनिवाएणं नाभिभविज्जामि, जाव अन्नेण वा केणइ वा रोगायंकाइणा एस परिणामो न परिवडइ ताव मे एवं सम्मं दंसणं नन्नत्थ रायाभिओगेणं, गणाभिओगेणं, बलाभिओगेणं, देवाभिओगेणं गुरुनिग्गहेणं वित्तिकंतारेणं वोसिरामि।

अरिहंतो महदेवो जावज्जीवं सुसाहुणो गुरुणो, जिणपन्नत्तं तत्तं इअ सम्मत्तं मए गहिअं।

(आ गाथा पण त्रण वार बोलवी). पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! सर्वविरति आलावो उच्चरावोजी. एम शिष्य कहे त्यारे पृथक् पृथक् नवकार गणी त्रण वार करेमि भंते उच्चरावे.

करेमि भंते ! सामाइअं सव्वं सावज्जं जोगं पच्चक्खामि, जावज्जीवाए तिविहं तिविहेणं मणेणं वायाए काएणं न करेमि न कारवेमि करंतं पि अन्नं न समणुजाणामि तस्स भंते ! पडिक्कमामि

निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि ।

(ए पाठ शिष्य पण पाछळथी बोले. अत्रे चोखा मंत्रेला वासक्षेपमां मेळवीने चतुर्विध संघने आपवा.)

पछी शिष्य खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं सम्यक्त्वसामायिक श्रुतसामायिक, सर्वविरतिसामायिक आ-
रोवेह. बीजुं खमा० दइ संदिसह किं भणामि ? गुरु कहे वंदित्तापवेह. इच्छं. त्रीजुं खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे
अम्हं सम्य०सा० श्रुतसा० सर्वविरतिसा० आरोवीयं इच्छामो अणुसट्ठिं गुरु० कहे. आरोवीयं आरोवीयं खमासमणाणं हत्थेणं
सुत्तेणं अत्थेणं, तदुभयेणं सम्मं धारिज्जाहि अन्नेसिं च पवज्जाहि गुरु गुणेहिं वुड्ढिज्जाहि नित्थारपारगाहोह. इच्छं कही चोथुं
खमा० दइ तुम्हाणं पवेइयं संदिसह साहूणं पवेएमि ? गुरु कहे. पवेह. इच्छं पांचमुं खमा० देइ चारे बाजु एक एक नव-
कार गणता अने गुरुने नमस्कार करता त्रण प्रदक्षिणा देवी. गुरु प्रमुख चतुर्विध संघ त्रण वखत दीक्षितना मस्तक उपर
वासक्षेप नाखे. छट्ठु खमा० दइ तुम्हाणं पवेइअं साहूणं पवेइयं संदिसह काउस्सग्गं करेमि ? गुरु कहे करेह. इच्छं कही
सातमुं खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं सर्वविरतिसामायिक स्थिरिकरणार्थं करेमि काउस्सग्गं. अन्नत्थ कही एक
लोगस्सनो काउस्सग्ग सागरवरगंभीरा सुधी करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ शिष्य कहे इच्छकारी भगवन् !
मम नामठवणं करेह. ते पछी गुरु वासनिक्षेप करता नाम स्थापे. दिग्बंध आ प्रमाणेः—नवकार गणवापूर्वक कोटिगण, वयरी-

१ गुरु ज्यारे आदेश आपे त्यारे शिष्ये दरेक वखते इच्छं कहेवुं.

शाखा, चांद्रकुल, आचार्य ________, उपाध्याय ________, प्रवर्तिनी[1] ________, एम कहेवुं. तमारा गुरुनुं नाम ________, तमारुं नाम ________ ए प्रमाणे त्रण वखत कहेवुं. पछी गुरु वासक्षेप नांखे. पछी सज्झाय करी उपयोग करवा काउस्सग्ग करी खमा० दइ पच्चक्खाण करे. पछी नवदीक्षित, गुरु तथा सर्व साधुने वांदे. पछी साध्वी श्रावक श्राविका नवदीक्षितने वांदे. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी हितशिक्षाप्रसाद करोजी एम शिष्य कहे त्यारे गुरु देशना आपे. पछी वाजतेगाजते सकळ संघ साथे देहरासर जवुं. पछी उपाश्रये आवी इशान खुणा तरफ मों राखी एक बाधापारानी नवकारवाळी नवीन दीक्षित पासे गणाववी.

॥ इति प्रव्रज्या विधि ॥

---

१ स्त्री दीक्षा लेनार होय तो प्रवर्तिनी नाम देवुं.

॥ अथ वडीदीक्षा विधि ॥

प्रथमं चारे दिशाए सो हाथ सुधी वसति शुद्ध करवी. नांद मंडाववी, सवापांच शेर चोखाना पांच साथीआ कराववा, नीमुत्तरी पथराववा. चारे बाजु दीपक अने धूप रखाववा, सवापांच रुपीया प्रभुनी पलांठीमां मूकवा, पांच श्रीफळ पांच साथीआ उपर मूकवा. पछी चारे बाजु एक एक नवकार गणी त्रण प्रदक्षिणा देवी.

पछी खमा० दइ इरियावही पडिकमी, एक लोगस्सनो काउस्सग्ग करी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ इच्छा० संदि० भग० मुहपत्ति पडिलेहुं ? गुरु कहे पडिलेहो. इच्छं कही मुहपत्ति पडिलेही खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पंचमहाव्रतं रात्रिभोजनविरमण षष्ठं आरोवावणी, नंदिकरावणी वासनिक्षेप करो. गुरु कहे करेमि इच्छं. पछी गुरु वासक्षेप मंत्री मस्तक उपर त्रण वखत नांखे. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पंचमहाव्रतं रात्रिभोजनविरमण षष्ठ आरोवावणी, नंदिकरावणी, देव वंदावो. गुरु कहे वंदावेमि. इच्छं० खमा० दइ इच्छा० संदि० भग० चैत्यवंदन करुं ? इच्छं. (गुरु बोले अने शिष्य सांभळे).

“ॐ नमः पार्श्वनाथाय”थी संपूर्ण जय वीयराय सुधी प्रव्रज्या विधिमां पाने १ मां लख्या प्रमाणे देववंदन करावबुं.

१—वासनी विधि दरेक स्थळे आ प्रमाणे समजवी.

पछी नांदने पडदो करावी खुल्ला स्थापनाजी सामे बे वांदणा देवा. पछी पडदो लेवरावीने प्रभु सामे ऊभा रही, इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पंचमहाव्रतं रात्रिभोजनाविरमण षष्ठं आरोवावणी नंदिकड्ढावणी देववंदावणी काउस्सग्ग करावो. गुरु कहे करेह. इच्छं कही खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पंचमहाव्रतं रात्रिभोजनविरमण षष्ठं आरोवावणी नंदिकड्ढावणी, देववंदावणी करेमि काउस्सग्गं. गुरु पण खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! पंचमहाव्रतं रात्रिभोजनविरमण षष्ठं आरोवावणी नंदिसूत्र कड्ढावणी काउस्सग्गं करुं इच्छं पंचमहाव्रतं रात्रिभोजन विरमण षष्ठं आरोवावणी नंदिसूत्र कड्ढावणी करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग (सागरवरगंभीरा सुधी) गुरु शिष्य बन्ने जणे करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी नंदिसूत्र संभळावोजी, एम शिष्य कहे त्यारे गुरु कहे सांभळो. गुरु खमा० दइ कहे नंदिसूत्र कड्ढुं. पछी गुरु ऊभा थइ त्रण नवकार गणवापूर्वक आ नीचे लखेल संपूर्ण नंदिसूत्र संभळाववुं.

नंदिसूत्र

नाणं पंचविहं पन्नत्तं, तं जहा—आभिणिबोहियनाणं १, सुयनाणं २, ओहिणाणं ३, मणपज्जवनाणं ४, केवलनाणं ५ तथ्थ चत्तारि नाणाइं ठप्पाइं ठवणिज्जाइं नो उदिसिज्जंति, नो समुद्दिसिज्जंति, नो अणुन्नविज्जंति, सुयनाणस्स उद्देशो १ समुद्देशो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ, जइ सुअनाणस्स उद्देशो १ समुद्देशो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवतइ ?

किं अंगपविट्ठस्स उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ ? किं अंगबाहिरस्स उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना
३ अणुओगो ४ पवत्तइ ? अंगपविट्ठस्सवि उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ. अंगबाहिरस्सवि
उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ. जइ अंगबाहिरस्स उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो
४ पवत्तइ ? किं आवस्सगस्स उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ ? आवस्सगस्स वइरित्तस्स उद्देसो
१ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ. आवस्सगस्सवि उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ
आवस्सगवइरित्तस्सवि उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ. जइ आवस्सगस्स उद्देसो १ समुद्देसो
२ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ ? किं सामाइयस्स १ चउविसत्थयस्स २ वंदणयस्स ३ पडिकमणस्स ४ काउस्सग्गस्स
५ पच्चक्खाणस्स ६ उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ सव्वेसिं पि एएसिं उद्देसो १ समुद्देसो २
अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ. जइ आवस्सगवइरित्तस्स उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ. किं
कालियस्स उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ उक्कालियस्सवि उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणु-
ओगो ४ पवत्तइ। कालियस्सवि उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ. उक्कालियस्सवि उद्देसो १
समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ. जइ उक्कालिस्स उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ.
किं दसवेआलिअस्स १ कप्पिआकप्पिअस्स २ चुल्लकप्पसुअस्स ३ महाकप्पसुअस्स ४ उववाइअस्स ५
रायप्पसेणिअस्स ६ जीवाभिगमस्स ७ पण्णवणाए ८ महापण्णवणाए ९ नंदीए १० अणुओगदाराणं

११ देविंदत्थअस्स १२ तंदुलवेआलिअस्स १३ चंदाविज्झयस्स १४ पमायप्पमायस्स १५ पोरिसिमंडलस्स १६ मंडलप्पवेसस्स १७ गणिविज्जाए १८ विज्जाचरणविणिच्छअस्स १९ झाणविभत्तीए २० मरणविभत्तीए २१ आयविसोहीए २२ संलेहणासुअस्स २३ वीयरायसुअस्स २४ विहारकप्पस्स २५ चरणविहीए २६ आउरपच्चक्खाणस्स २७ महापच्चक्खाणस्स २८ उद्देशो १ समुद्देशो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ सव्वेसिंपि एएसिं उद्देशो १ समुद्देशो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ. जइ कालिअस्स उद्देशो १ समुद्देशो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ. किं उत्तरज्झयणाणं १ दसाणं २ कप्पस्स ३ ववहारस्स ४ इसिभासिआणं ५ निसीहस्स ६ महानिसीहस्स ७ जंबुद्दीवपन्नत्तीए ८ सूरपन्नत्तीए ९ चंदपन्नत्तीए १० दीवसागरपन्नत्तीए ११ खुड्डियाविमाणपविभत्तीए १२ महल्लिआ विमाणपविभत्तीए १३ अंगचूलिआए १४ वग्गचूलिआए १५ विवाहचूलिआए १६ अरुणोववायस्स १७ वरुणोववायस्स १८ गरुलोववायस्स १९ (धरणोववायस्स) वेसमणोववायस्स २० वेलंधरोववायस्स २१ देविंदोववायस्स २२ उट्ठाणसुअस्स २३ समुट्ठाणसुअस्स २४ नागपरिआवलिआणं २५ निरयावलिआणं २६ कप्पिआणं २७ कप्पवडिंसियाणं २८ पुप्फिआणं २९ पुप्फचूलिआणं ३० वण्हिदसाणं ३१ आसीविसभावणाणं ३२ दिट्ठीविसभावणाणं ३३ चारण भावणाणं ३४ महासुमिणभावणाणं ३५ तेअग्गिनिसग्गाणं ३६ उद्देशो १ समुद्देशो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ । जइ अंगपविट्ठस्स उद्देशो १ समुद्देशो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ किं आयरस्स १ सुअगडस्स २ ठाणस्स ३ समवाअस्स ४ विवाहपन्नत्तीए ५ नायाधम्मकहाणं ६ उवासगदसाणं ७ अंतगडदसाणं ८ अणुत्तरोववाईअदसाणं ९ पण्हावागरणाणं १०

विवागसुयस्स ११ दिट्ठिवायस्स १२ उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो पवत्तइ सव्वेसिं पि एएसिं उद्देसो १ समुद्देसो २ अणुन्ना ३ अणुओगो ४ पवत्तइ.

नंदिसूत्र समाप्तः ।

स्थापनाजी त्रण वार वासक्षेप नांखवो. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन्! पसाय करी महाव्रतदंडक उच्चरावोजी. गुरु कहे उच्चरेह. त्यारे करी मुहपत्ति टचली आंगळी अने तेनी जोडनी आंगळी वच्चे राखी तथा ओघो हाथमां राखी हाथ व दंडासणी पेठे करी कोणी पेट उपर राखी मस्तक नमावे. पछी नवकार एक अने महाव्रत एक एम एक एक महाव्रत त्रण वार नवकारपूर्वक गुरु शिष्यने मुहूर्तवेलाथी पहेला उच्चरावे. आलावा नीचे मुजब.

नवकार

पढमे भंते ! महव्वए पाणाइवायाओ वेरमणं सव्वं भंते ! पाणाइवायं पच्चक्खामि, से सुहुमं वा बायरं वा तसं वा थावरं वा नेव सयं पाणे अइवाइज्जा, नेवन्नेहिं पाणे अइवायाविज्जा पाणे अइवायंते वि अन्ने न समणुजाणामि, जावज्जीवाए तिविहं तिविहेणं मणेणं वायाए काएणं न करेमि न कारवेमि करंतंपि अन्नं न समणुजाणामि तस्स भंते ! पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि । पढमे भंते ! महव्वए उवट्ठिओमि सव्वाओ पाणाइवायाओ वेरमणं ॥ १ ॥

अहावरे दुच्चे भंते ! महव्वए मुसावायाओ वेरमणं सव्वं भंते ! मुसावायं पच्चक्खामि से कोहा वा लोहा वा भया वा हासा वा नेवसयं मुसं वइज्जा, नेवन्नेहिं मुसं वायाविज्जा, मुसं वयंते वि अन्नं न समणुजाणामि जावज्जीवाए तिविहं तिविहेणं मणेणं वायाए काएणं न करेमि न कारवेमि करंतं पि अन्नं न समणुजाणामि तस्स भंते ! पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि दुच्चे भंते ! महव्वए उवट्ठिओमि सव्वाओ मुसावायाओ वेरमणं ॥ २ ॥

अहावरे तच्चे भंते ! महव्वए अदिन्नादाणाओ वेरमणं सव्वं भंते ! अदिन्नादाणं पच्चक्खामि से गामे वा नगरे वा रण्णे वा, अप्पं वा बहुं वा अणुं वा थुलं वा चित्तमंतं वा अचित्तमंतं वा नेव सयं अदिन्नं गिण्हिज्जा नेवन्नेहिं अदिन्नं गिण्हाविज्जा अदिन्नं गिण्हंते वि अन्ने न समणुजाणामि जावज्जीवाए तिविहं तिविहेणं मणेणं वायाए काएणं न करेमि न कारवेमि करंतंपि अन्नं न समणुजाणामि तस्स भंते ! पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि, तच्चे भंते ! महव्वए उवट्ठिओमि सव्वाओ अदिन्नादाणाओ वेरमणं ॥ ३ ॥

अहावरे चउत्थे भंते ! महव्वए मेहुणाओ वेरमणं सव्वं भंते ! मेहुणं पच्चक्खामि, से दिव्वं वा माणुसं वा तिरिक्खजोणिअं वा नेव सयं मेहुणं सेविज्जा, नेवन्नेहिं मेहुणं सेवाविज्जा मेहुणं सेवंते वि अन्ने न समणुजाणामि जावज्जीवाए तिविहं तिविहेणं मणेणं वायाए काएणं न करेमि न कारवेमि करंतंपि अन्नं न समणुजाणामि तस्स भंते ! पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि चउत्थे भंते ! महव्वए उवट्ठिओमि सव्वाओ मेहुणाओ वेरमणं ॥ ४ ॥

अहावरे पंचमे भंते ! महव्वए परिग्गहाओ वेरमणं सव्वं भंते ! परिग्गहं पच्चक्खामि से अप्पं वा बहुं वा अणुं वा थुलं वा चित्तमंतं वा अचित्तमंतं वा नेव सयं परिग्गहं परिगिण्हिज्जा नेवन्नेहिं परिग्गहं परिगिण्हाविज्जा, परिग्गहं परिग्गण्हंते वि अन्ने न समणुजाणामि जावज्जीवाए तिविहं तिविहेणं मणेणं वायाए काएणं न करेमि न कारवेमि करंतंपि अन्नं न समणुजाणामि तस्स भंते! पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि पंचमे भंते ! महव्वए उवट्ठिओमि सव्वाओ परिग्गहाओ वेरमणं ॥ ५ ॥

अहावरे छट्ठे भंते ! वये राइभोअणाओ वेरमणं सव्वं भंते ! राइभोअणं पच्चक्खामि से असणं वा पाणं वा खाइमं वा साइमं वा नेव सयं राइं भुंजेजा नेवन्नेहिं राइं भुंजाविज्जा राइं भुजंते वि अन्ने न समणुजाणामि जावज्जीवाए तिविहं तिविहेणं मणेणं वायाए काएणं न करेमि न कारवेमि करंतंपि अन्नं न समणुजाणामि तस्स भंते ! पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि.

छट्ठे भंते ! वये उवट्ठिओमि सव्वाओ राइभोअणाओ वेरमणं ॥ ६ ॥

नीचेनी गाथा लग्नवेलाए नवकारपूर्वक त्रण वखत बोलवी.

इच्चेयाइं पंचमहव्वयाइं राइभोअणवेरमणछट्ठाइं अत्तहिअट्ठाए उवसंपज्जित्ताणं विहरामि ॥१॥

पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पंचमहाव्रतं रात्रिभोजनविरमण षष्ठं आरोवओ. गुरु कहे आरोवेमि, इच्छं. बीजुं खमा० दइ संदिसह किं भणामि ? गुरु कहे वंदित्ता पवेह. इच्छं त्रीजुं खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पंचमहाव्रतं रात्रिभोजनविरमण षष्ठं आरोवियं इच्छामो अणुसट्ठिं. गुरु कहे आरोवियं आरोवियं खमासमणाणं हत्थेणं सुत्तेणं अत्थेणं तदुभयेणं सम्मं धारिज्जाहि, अन्नेसिं च पवज्जाहि, गुरु गुणेहिं वुड्डिज्जाहि नित्थार पारगाहोह इच्छं चोथुं खमा० दइ तुम्हाणं साहूणं पवेइयं संदिसह पवेएमि ? गुरु कहे पवेह. इच्छं पांचमुं खमा० दइ एक नवकार नाणनी चारे-

वार नाणनो गुरुने नमस्कार करतो त्रण प्रदक्षिणा करे. (आ प्रसंगे त्रण प्रदक्षिणा वखते सकळ संघ वासक्षेप करे.) अर्हं खमा० दइ तुम्हाणं पवेइयं साहूणं पवेइयं संदिसह काउस्सग्गं करेमि? गुरु कहे करेह. इच्छं कही मातमुं खमा० दइ इच्छकारी भगवन्! तुम्हे अम्हं पंचमहाव्रतं रात्रिभोजनविरमण षष्ठं आरोवावणी करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग सागरवरगंभीरा सुधी करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन्! पसाय करी दिग्बंध करावोजी. गुरु वासक्षेप नाखे नीचे प्रमाणे त्रण वार नवकार गणता बोले.

कोटिकगण वयरीशाखा. चान्द्रकुल आचार्य श्री ___, उपाध्यायश्री ___, प्रवर्तनी[1] ___, तमारा गुरुनुं नाम ___, तमारुं नाम ___, एम कही गुरु वासक्षेप करे. खमा० दइ अविधि आशातना मिच्छामि दुक्कडं आपीने. खमा० दइ आदेश मागी पच्चक्खाण करवुं. पछी नांदने पडदो करी गुरु आदिने वंदन करे. पछी नवीन दीक्षितने संघ वांदे. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन्! हितशिक्षा प्रसाद करोजी. गुरु उपदेश आपे. यथा—चत्तारि परमंगाणि दुल्लहाणीह जंतुणो माणुस्सत्तं सुइ सद्धा संजमंमि य वीरियं ॥ १ ॥ इत्यादि तथा उज्झिता, भक्षिता, रक्षिता अने रोहिणी ए चार श्रेष्ठिवधूनुं दृष्टांत कहे. पछी संघ साथे वाजतेगाजते दर्शन करवा जाय. पछी इशानखूणामां बेसाडी एक नवकारवाळी वधारवानी गणाववी.

इति वडीदीक्षाविधि.

१ साध्वी होय तो प्रवर्तनीनुं नाम देवुं.

॥ अथ व्रतोच्चारण विधि ॥

प्रथम नांदनी विधि, वडीदीक्षानी विधिमां बताव्या मुजब करवी. पछी व्रत लेनार महोत्सवपूर्वक श्रीफळ हाथमां धारण करी नांदने नवकारपूर्वक त्रण प्रदक्षिणा आपे. पछी सचित्तनो त्याग करी खमा० दइ इरियावहि, तस्सउत्तरी, अन्नत्थ० कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ मुहपत्ति पडिलेहवी. पछी खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन् ! तुम्हे अम्हं श्री ब्रह्मव्रत, ज्ञानपंचमी तप, रोहिणी तप, वीशस्थानक तप, मौन एकादशी तप, (जे व्रतो उच्चरावावाना होय तेनाज नाम देवा.) आरोवावणी, नंदि करावणी वासनिक्षेप करो. गुरु कहे करेमि, शिष्य कहे इच्छं. गुरु वासक्षेप मंत्रीने व्रत लेनाराने पोतानी डावी बाजुए राखी नवकारपूर्वक त्रण वार मस्तक उपर वासक्षेप नांखे. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन्! तुम्हे अम्हं ब्रह्मव्रत, ज्ञानपंचमी तप, रोहिणी तप, वीशस्थानक तप, मौनएकादशी तप, आरोवावणी नंदि करावणी, देव वंदावो, गुरु कहे वंदावेमि. शिष्य कहे इच्छं खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन् ! चैत्यवंदन करुं? गुरु कहे करेह. शिष्य कहे इच्छं. गुरु शिष्यने पोताने डावे पडखे राखी प्रव्रज्याविधिमां (पाने १ मां) लख्या मुजब संपूर्ण जय वीयराय पर्यंत देववंदन करावे पछी नांदने पडदो करावी वांदणा बे देवा. पछी पडदो कढावी नांखी, ऊभा थइ, इच्छाकारि भगवन् तुम्हे अम्हं ब्रह्मव्रत, ज्ञानपंचमी तप, रोहिणी तप, वीशस्थानक तप, मौनएकादशी तप (बीजा तप होय तो तेना

१ बीजा जे तप उच्चरावना होय तेना नाम बोलवा.

तप नाम देवा.) आरोवावणी नंदिकढावणी, देववंदावणी, नंदीसूत्र संभलावणी काउस्सग्ग करावो. गुरु कहे करेह. शिष्य इच्छं कही ब्रह्मव्रत, ज्ञानपंचमी तप, रोहिणी तप, विंशतिस्थानक तप, मौन एकादशी तप आरोवावणी, देववंदावणी, नंदी कढावणी, नंदिसूत्र संभलावणी करेमि काउस्सग्गं. गुरु पण खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! ब्रह्मव्रत, ज्ञानपंचमी तप, रोहिणी तप, विंशतिस्थानक तप, मौनएकादशी तप (जे जे होय तेना नाम देवा) आरोवावणी नंदिसूत्र कढावणी काउसग्ग करुं ? इच्छं ब्रह्मव्रत, ज्ञानपंचमी तप, रोहिणी तप, विंशतिस्थानक तप, मौनएकादशी तप, (जे जे तप होय तेना नाम देवा) आरोवावणी, नंदीसूत्र कढावणी करेमि काउस्सग्गं, अन्नत्थ० कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग (सागरवरगंभीरा सुधी) गुरु शिष्य बन्ने जणे करी, पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी नन्दीसूत्र संभळावोजी. गुरु कहे सांभळो. शिष्य कहे इच्छं. पछी गुरु खमा० दइ कहे. नंदीसूत्र कहुं पछी गुरु ऊभा थइ त्रण वार नवकार गणवापूर्वक शिष्यना मस्तक उपर त्रण वखत वासनिक्षेप नाखी नित्थारपारगाहोह कहे शिष्य खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी सम्यक्त्व आलावो उच्चरावोजी. (पहेला सम्यक्त्व न उच्चर्युं होय तो दीक्षाविधिमां पाने ४ मां बताव्या मुजब उच्चराववुं.)

पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी ब्रह्मचर्य व्रत, ज्ञानपंचमी तप, रोहिणी तप, वीशस्थाक तप, मौनएकादशी तप उच्चरावोजी. गुरु त्रण नवकारपूर्वक त्रण वार नीचे प्रमाणे आलावा उच्चरावे. (जे जे व्रतो उच्चराववाना होय ते व्रतनाज नाम तथा आलावा बोलवा.)

ब्रह्मचर्य आलावो.

अहन्नं भंते ! तुम्हाणं समीवे बंभवयं उवसंपज्जामि तं जहा—दव्वओ खित्तओ कालओ भावओ, दव्वओणं इमं बंभचेरवयं खित्तओणं इत्थ वा अन्नत्थ, कालओणं जावज्जीवाए भावओणं ओरालीय, वेउव्विअ, मेयं पच्चक्खामि तत्थ दिव्वं दुविहं तिविहेणं, तेरिच्छं एगविहं तिविहेणं, मणुअं एगविहं एगविहेणं अहागहियभंगेणं तस्स भंते ! पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि.

वीशस्थानक तप आलावो.

अहन्नं भंते तुम्हाणं समीवे इमं वीशस्थानकतवं उवसंपज्जामि तं जहा—दव्वओ खित्तओ कालओ भावओ, दव्वओणं इमं वीशस्थानकतवं, खित्तओणं इत्थ वा अन्नत्थ वा, कालओणं जाव दशवरिसाइ (छ मासमांही वीस वीसनी एक ओळी करवी.), भावओणं अहागहिय भंगेणं, (छट्ठ, उपवास, आयंबिल निवि, एकासण यथाशक्ति तपथी करे) अरिहंतसक्खियं,

सिद्धसक्खियं, साहुसक्खियं, देवसक्खियं, अप्पसक्खियं, उवसंपज्जामि अन्नत्थणाभोगेणं, सहसागारेणं, महत्तरागारेणं, सव्वसमाहिवत्तिआगारेणं वोसिरामि. नित्थारपारगाहोह.

ज्ञानपंचमी तप आलावो.

अहन्नं भंते ! तुम्हाणं समीवे इमं ज्ञानपंचमी तवं उवसंपज्जामि, तंजहा—दव्वओ, खित्तओ, कालओ, भावओ, दव्वओणं ज्ञानपंचमीतवं, खित्तओणं इत्थ वा अन्नत्थ वा, कालओणं पंच वरस पंच मास, भावओणं अहागहियभंगेणं (उववासेणं) अरिहंतसक्खियं, सिद्धसक्खियं, साहुसक्खियं, देवसक्खियं, अप्पसक्खियं उवसंपज्जामि अन्नत्थणाभोगेणं, सहसागारेणं, महत्तरागारेणं, सव्वसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरामि. नित्थारपारगाहोह.

रोहिणी तप आलावो.

अहन्नं भंते ! तुम्हाणं समीवे इमं रोहिणीतवं उवसंपज्जामि, तंजहा—दव्वओ, खित्तओ, कालओ, भावओ, दव्वओणं इमं रोहिणीतवं, खित्तओणं इत्थ वा अन्नत्थ वा, कालओणं जाव

सात वरस सात मास, भावओणं अहागहियभंगेणं (उववासेणं) अरिहंतसक्खियं, सिद्धसक्खियं, साहूसक्खियं, देवसक्खियं, अप्पसक्खियं, उवसंपज्जामि अन्नत्थणाभोगेणं, सहसागारेणं, महत्तरागारेणं, सव्वसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरामि. नित्थारपारगाहोह.

मौनएकादशी तप आलावो.

अहन्नं भंते! तुम्हाणं समीवे इमं मौनएकादसीतवं उवसंपज्जामि, तं जहा—दव्वओ, खित्तओ, कालओ, भावओ, दव्वओणं इमं मौनएकादसीतवं, खित्तओणं इत्थ वा अन्नत्थ वा, कालओणं जाव अगीआर वरस अगीआर मास, भावओणं अहागहियभंगेणं (उववासेणं) अरिहंतसक्खियं, सिद्धसक्खियं, साहूसक्खियं, देवसक्खियं, अप्पसक्खियं, उवसंपज्जामि अन्नत्थणाभोगेणं सहसागारेणं, महत्तरागारेणं, सव्वसमाहिवत्तिआगारेणं वोसिरामि. नित्थारपारगाहोह.

(बीजा व्रतोना पण आलावा नाम तथा काळनुं मान बदली बनावी लेवा.) पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन्! तुम्हे अम्हं ब्रह्मव्रत, ज्ञानपंचमी, रोहिणी, वीसस्थानक, मौन एकादशी तप आरोवो. गुरु कहे—आरोवेमि. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ संदिसह किं भणामि?, गुरु कहे वंदित्तापवेह. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ शिष्य

रहे, इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं ब्रह्मव्रत, ज्ञानपंचमी, रोहिणी, वीसस्थानक, मौन एकादशी तप आरोवियं इच्छामो अणुसट्ठिं, गुरु कहे आरोवियं आरोवियं खमासमणाणं, हत्थेणं, सुत्तेणं, अत्थेणं, तदुभएणं सम्मं धारिज्जाहि गुरु गुणेहिं वुड्ढिज्जाहि नित्थारपारगाहोह. शिष्य इच्छं कही खमा० दइ तुम्हाणं पवेइयं संदिसह साहूणंपवेएमि, गुरु कहे पवेह. शिष्य कहे इच्छं खमा० दइ नांदने नवकार गणवापूर्वक त्रण प्रदक्षिणा आपे. गुरु तथा सकळ संघ त्रण वखत मस्तक उपर वासक्षेप नाखे. पछी खमा० दइ तुम्हाणं पवेइयं साहूणं पवेइयं संदिसह काउस्सग्गं करेमि, गुरु कहे करेह. शिष्य कहे इच्छं. पछी खमा० दइ ब्रह्मचर्यादि (जे व्रत होय तेना नाम लेवा) व्रतस्थिरिकरणार्थं करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग सागरवरगंभीरा सुधी करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ यथाशक्ति पच्चक्खाण करे. खमा० दइ अविधि आशातना मिच्छामि दुक्कडं मागे. खमा० दइ शिष्य कहे इच्छकारी भगवन् ! हितशिक्षा प्रसाद करोजी. गुरु उपदेश आपे.

यथा—

देवदाणव गंधव्वा, जक्खरक्खस किन्नरा । बंभयारीं नमंसंति, दुक्करं जे करांति ते ॥ १ ॥

इत्यादि गाथाओथी उपदेश आपे.

इति ब्रह्मचर्यादिव्रत विधि.

अथ द्वादश व्रतविधि

प्रथम वडीदीक्षानी विधिमां बताव्या मुजब नांद मांडी व्रत लेनारे हाथमां श्रीफळ ग्रहण करी नांदने नवकार गणवापूर्वक त्रण प्रदक्षिणा देवी. पछी इरियावही पडिकमी एक लोगस्सनो काउस्सग्ग करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. खमा० दइ मुहपत्ति पडिलेहवी. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन्! तुम्हे अम्हं द्वादशव्रतं आरोवावणी नंदि करावणी वासनिक्षेप करो. गुरु कहे करेमि, शिष्य कहे इच्छं. गुरु त्रण वार मस्तक उपर वासक्षेप नाखे. खमा० दइ इच्छकारी भगवन्! तुम्हे अम्हं द्वादशव्रतं आरोवावणी, नंदि करावणी, देव वंदावो, गुरु कहे वंदावेमि. पछी खमा० दइ शिष्यने पोताने डाबे पडखे राखी पाना १ थी ३ सुधीमां लख्या मुजब चैत्यवंदनथी मांडी संपूर्ण जयवीयराय सुधी देववंदन करावबा. पछी नांदने पडदो करावीने वांदणा देवा. पछी पडदो दूर करावी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् द्वादशव्रतं आरोवावणी, नंदी करावणी, देववंदावणी, नंदिसूत्र संभलावणी काउस्सग्ग करावो. गुरु कहे करेह, शिष्य कहे इच्छं. द्वादशवतं आरोवावणी देववंदावणी नंदिकढ्ढावणी, नंदिसूत्र संभलावणी करेमि काउस्सग्गं. गुरु पण खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन्! द्वादशव्रतं आरोवावणी नंदिसूत्र कढ्ढावणी काउस्सग्ग करुं? इच्छं, द्वादशव्रतं आरोवावणी नंदिसूत्र कढावणी करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग सागरवरगंभीरा सुधी गुरु शिष्ये करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन्! नंदिसूत्र संभळावो. गुरु कहे सांभळो. शिष्य कहे इच्छं. पछी गुरु खमा० दइ कहे, नंदिसूत्र कढुं? पछी

गुरु ऊभा थई त्रण नवकार गणवा पूर्वक त्रण वार मस्तक पर वासक्षेप नांखे. (अत्रे पहेला सम्यक्त्व न उचर्युं होय तो प्रवज्या विधिना पाना पांचमामां लख्या मुजब उचराववुं.) पछी खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन् ! पसाय करी व्रतदंडक उच्चरावोजी. पछी गुरु जे जे व्रतो उचराववाना होय ते ते व्रतोना आलावा नीचे लख्या मुजब नवकार गणवा-पूर्वक व्रत दंडक उचरावे.

प्रथम व्रत आलावो.

अहन्नं भंते ! तुम्हाणं समीवे थुलगंपाणाइवायं संकप्पओ निरवराहं निरवेक्खं पच्चक्खामि जावज्जीवाए दुविहं तिविहेणं मणेणं वायाए काएणं, न करेमि न कारवेमि तस्स भंते ! पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि.

द्वितीय व्रत आलावो.

अहन्नं भंते ! तुम्हाणं समीवे थुलगंमुसावायं जीहा छेआइहेउं, कन्नालीआइअं पंचविहं पच्चक्खामि दक्खिन्नाइ अविसये जावज्जीवाए दुविहं तिविहेणं मणेणं वायाए काएणं न करेमि न कारवेमि तस्स भंते ! पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि.

तृतीय व्रत आलावो.

अहन्नं भंते ! तुम्हाणं समीवे थुलगंआदिन्नादाणं खत्तखणणाइयं, चोरंकारकरं रायनिग्गहकरं सचित्ताचित्तवत्थुविसयं पच्चक्खामि, जावजीवाए दुविहं तिविहेणं मणेणं वायाए काएणं न करेमि न कारवेमि तस्स भंते ! पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि.

चतुर्थ व्रत आलावो.

अहन्नं भंते ! तुम्हाणं समीवे ओरालिय–वेउव्विय भेयं थुलगं मेहुणं पच्चक्खामि जावज्जीवाए तत्थ दिव्वं दुविहं तिविहेणं, तेरिच्छं एगविहं तिविहेणं मणुयं अहागहियभंगेणं, तस्स भंते ! पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि.

पंचम व्रत आलावो.

अहन्नं भंते ! तुम्हाणं समीवे थुलगं अपरिमिअं परिग्गहं पच्चक्खामि. धणधन्नाइनवविह वत्थुविसयं इच्छापरिमाणं उवसंपज्जामि जावज्जीवाए, अहागहियभंगेणं तस्स भंते ! पडिक्कमामि

निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि.

षष्ठ सप्तम अष्टम व्रत आलावो.

अहन्नं भंते ! तुम्हाणं समीवे गुणव्वय तिए उड्ढअहोतिरियलोअगमणविसयं दिसिपरिमाणं पडिवज्जामि उवभोगपरिभोगवए भोयणओ, अणंतकाय–बहुबीअ–राईभोयणाइं परिहरामि. कम्मओणं पन्नरसकम्मादाणाइं इंगालकम्माइ आइयं बहुसावज्जाइं खरकम्माइं रायनियोगं च परिहरामि, अन्नत्थदण्डे अवज्झाणइयं चउव्विहं अन्नत्थदण्डं परिहरामि जावज्जीवाए अहागहियभंगएणं तस्स भंते! पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि.

नवम दशम एकादश द्वादश व्रत आलावो.

अहन्नं भंते ! तुम्हाणं समीवे सामाइयं देसावगासियं पोसहोववासं अतिहिसंविभागवयं च जहा सत्तिए पडिवज्जामि जावज्जीवाए अहागहियभंगेणं तस्स भंते ! पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि.

अथ लग्न वेलाए:—

इच्चेइयं सम्मत्तमूलपंचाणुव्वइयं सत्तसिक्खावइयं दुवालसविहसावगधम्मं उवसंपज्जित्ताणं विहरामि ॥

आ गाथा नवकार गणवापूर्वक त्रण वार उच्चराववी.

पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं द्वादशव्रतं आरोवेह, गुरु कहे आरोवेमि, शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ संदिसह किं भणामि ? गुरु कहे-वंदित्तापवेह. शिष्य कहे इच्छं, खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! द्वादशव्रतं आरोवियं इच्छामो अणुसट्ठिं. गुरु कहे आरोवियं आरोवियं खमासमणाणं हत्थेणं सुत्तेणं अत्थेणं तदुभयेणं सम्मं धारिज्जाहि गुरुगुणेहिं वुड्ढिज्जाहि नित्थारपारगाहोह. शिष्य कहे—इच्छं. खमा० दइ तुम्हाणं पवेइयं संदिसह साहूणं पवेएमि ? गुरु कहे—पवेह. इच्छं कही खमा० दइ नवकारपूर्वक त्रण प्रदक्षिणा देवी. (आ प्रसंगे गुरुए तथा सकळ संघे वासक्षेप व्रत लेनारना मस्तक उपर नांखवो.) खमा० दइ तुम्हाणं पवेइयं साहूणं पवेइयं संदिसह काउस्सग्गं करेमि ? गुरु कहे—करेह. इच्छं कही खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! द्वादशव्रतं स्थिरिकरणार्थं काउस्सग्गं करेमि अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग सागरवरगंभीरा सुधी करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी गुरु पच्चक्खाण करावी देशना आपे.

इति द्वादशव्रत विधि

१—बार व्रतमाथी थोडा व्रतो ग्रहण करवाना होय तो तेटलाज व्रतोना नाम बोलवा.

सम्यक्त्व आरोपण विधि.

प्रथम सम्यक्त्व ग्रहण करनार हाथमां श्रीफळ लइ नांदने त्रण नवकार गणवापूर्वक त्रण प्रदक्षिणा देवी. पछी इरियावही पडिक्कमी, एक लोगस्सनो काउस्सग्ग करी, पारी प्रगट लोगस्स कही खमा० दइ मुहपत्ति पडिलेहवी. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्ह संमत्तं आरोवणीयं नंदिकरावणीयं वासनिक्षेप करो. गुरु कहे करेमि. शिष्य कहे इच्छं. पछी गुरु शिष्यना मस्तक उपर त्रण वार वासक्षेप नाखे. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन्! तुम्हे अम्हं संमत्तं आरोवावणी नंदिकरावणी देव वंदावो. गुरु कहे वंदावेमि. पछी शिष्यने पोताने डाबे पडखे राखी प्रव्रज्याविधि पाना एकथी त्रण सुधीमां लख्या मुजब संपूर्ण जयवीयराय पर्यंत देव वंदावे. पछी नांदने पडदो करावी बे वांदणा देवा. पछी पडदो दूर करावी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं संमत्तं आरोवावणी, नंदिकरावणी, देववंदावणी नंदिसूत्र संभलावणी काउस्सग्ग करावो. गुरु कहे करेह. शिष्य कहे इच्छं. संमत्तं आरोवावणी, नंदिकरावणी, देववंदावणी, नंदिसूत्रसंभलावणी करेमि काउस्सग्गं. गुरु पण खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन्! संमत्तं आरोवावणी नंदिसूत्रकढावणी काउस्सग्ग करुं? इच्छं संमत्तं आरोवावणी नंदिसूत्र कढावणी करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग सागरवरगंभीरा सुधी गुरु-शिष्य बन्ने जणे करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन्! नंदिसूत्र संभळावो. गुरु कहे सांभळो. शिष्य कहे इच्छं. पछी गुरु खमा० दइ कहे नंदिसूत्र कढुं. पछी गुरु ऊभा रही त्रण नवकार

गणवापूर्वक त्रण वार वासक्षेप नाखे. (त्रण नवकाररूप नंदीसूत्र जाणवुं.) पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं संमत्त आरोवेह. गुरु कहे आरोवेमि. शिष्य कहे इच्छं. पछी त्रण नवकार गणवापूर्वक त्रण वखत उच्चरावे.

सम्यक्त्व आलावो.

अहन्नं भंते ! तुम्हाणं समीवे मिच्छत्ताओ पडिक्कमामि सम्मत्तं उवसंपज्जामि, तं जहा–दव्वओ, खित्तओ, कालओ, भावओ. दव्वओणं मिच्छत्तकारणाइं पच्चक्खामि सम्मत्तकारणाइं उवसंपज्जामि. नो मे कप्पइ अज्जप्पभिइ अन्नउत्थिए वा अन्नउत्थिय देवयाणि वा, अन्नउत्थिय परिग्गहिआणि अरिहंतचेइआणि वा, वंदित्तए वा नमंसित्तए वा, पुव्वं अणालत्तेणं आलवित्तए वा संलवित्तए वा, तेसिं असणं वा पाणं वा खाइमं वा साइमं वा दाउं वा अणुप्पयाउं वा, खित्तओणं इत्थ वा अन्नत्थ वा, कालओणं जावज्जीवाए अहागहियभंगेणं, भावओणं जाव गहेणं न गहिज्जामि, जाव छलेणं न छलिज्जामि, जाव संनिवाएणं नाभिभविज्जामि, जाव अन्नेण वा केणइ रोगायंकेण एस परिणामो न परिवडइ ताव एयं सम्मं दंसणं नन्नत्थ रायाभिओगेणं, गणाभिओगेणं, बलाभिओगेणं, देवाभिओगेणं, गुरुनिग्गहेणं वित्तिकंतारेणं वोसिरामि.

त्यारबाद नीचे लखेली गाथा लखनेलाए नवकार गणवापूर्वक त्रण वार उच्चरावची:—

अरिहंतो महदेवो, जावज्जीवं सुसाहुणो गुरुणो ।
जिणपन्नत्तं तत्तं, इय सम्मत्तं मए गहियं ॥

पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं सम्यक्त्वसामायिक आरोवेह, गुरु कहे आरोवेमि. शिष्य कहे इच्छं खमा० दइ संदिसह किं भणामि ? गुरु कहे वंदित्तापवेह. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं सम्मत्तं आरोवियं इच्छामो अणुसट्ठिं. गुरु कहे आरोवियं आरोवियं खमासमणाणं हत्थेणं सुत्तेणं अत्थेणं तदुभयेणं सम्मं धारिज्जाहि, गुरुगुणेहिं वुड्ढिज्जाहि. नित्थारपारगाहोह. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ तुम्हाणं पवेइयं संदिसह साहूणं पवेएमि, गुरु कहे पवेह. शिष्य कहे इच्छं (खमा० दइ त्रण नवकारपूर्वक त्रण प्रदक्षिणा आपवी.) (आ प्रसंगे गुरु तथा सकळ संघ व्रत लेनारना मस्तक उपर वासचेप नांखे.) पछी खमा० दइ तुम्हाणं पवेइयं साहूणं पवेइयं संदिसह काउस्सग्गं करेमि. गुरु कहे करेह. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं सम्यक्त्वसामायिक स्थिरीकरणार्थं करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग सागरवरगंभीरा सुधी करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी अभक्ष्य अनंतकाय आदिनो नियम आपी यथाशक्ति पच्चक्खाण करावे. पछी गुरु देशना आपे.

इति सम्यक्त्व आरोपण विधि.

तीर्थमाल पहेराववानी विधि.

प्रथम नांदने त्रण नवकार गणवापूर्वक त्रण प्रदक्षिणा देवी. पछी खमा० दइ इरियावही पडिकमी एक लोगस्सनो काउ० करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. खमा० दइ इच्छा० संदि० भग० मुहपत्ति पडिलेहुं ? गुरु कहे पडिलेहो. शिष्य कहे इच्छं. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं तीर्थमाळ आरोवावणीयं नंदिकरावणीयं वासनिक्षेप करो, एम ज्यारे शिष्य कहे त्यारे गुरु त्रण नवकार गणवापूर्वक वासनिक्षेप करे. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं तीर्थमाळ आरोवावणीयं, नंदिकरावणीयं देव वंदावेह एम कहे त्यारे गुरुए शिष्यने पोताना डावा पडखे राखी प्रव्रज्या विधि पाना १ थी ३ सुधीमां लख्या मुजब चैत्यवंदनथी मांडी संपूर्ण जयवीयराय पर्यंत विधि कराववी ।

ते पछी नांदने पडदो करावी वांदणा बे देवा. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं तीर्थमाळ आरोवावणि, देववंदावणि, नंदिकरावणि, नंदिसूत्रसंभळावणि काउस्सग्ग करावो. गुरु कहे करेह. शिष्य कहे इच्छं. तीर्थमाळ-आरोवावणि, नंदिकरावणी, देववंदावणि, नंदिसूत्रसंभळावणि करेमि काउस्सग्गं. गुरु पण खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! तीर्थमाळ आरोवावणी नंदिसूत्र कड्ढावणी काउस्सग्ग करुं ? इच्छं तीर्थमाळ आरोवावणी, नंदिसूत्र कड्ढावणी, करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही गुरु-शिष्य बन्ने जणे एक लोगस्सनो काउस्सग्ग सागरवरगंभीरा सुधी करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी शिष्य खमा० दइ कहे इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी नंदिसूत्र संभळावोजी. गुरु कहे सांभळो. शिष्य

कहे इच्छं. पछी गुरु खमा० दइ कहे नंदिसूत्र कढउं. पछी गुरु ऊभा रही त्रण नवकार छूटा छूटा गणवापूर्वक तेना मस्तके त्रण वार वासक्षेप नांखे. गुरु नित्थारपारगाहोह कहे त्यारे शिष्ये इच्छं कहेवुं.

पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं तीर्थमाळ आरोवेह. गुरु कहे आरोवेमि. (अत्रे संघवीने माळ पहेरावी.) खमा० दइ शिष्य कहे संदिसह किं भणामि ? गुरु कहे वंदित्तापवेह. खमा० दइ शिष्य कहे इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं तीर्थमाळआरोवियं इच्छामो अणुसट्ठिं. गुरु कहे आरोवियं आरोवियं खमासमणाणं हत्थेणं सुत्तेणं अत्थेणं तदुभयेणं सम्मं धारिज्जाहि गुरुगुणेहिं वड्ढिज्जाहि नित्थारपारगाहोह. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ शिष्य कहे तुम्हाणं पवेइयं संदिसह साहूणं पवेएमि. गुरु कहे पवेह. खमा० दइ नांदने नवकार गणता त्रण प्रदक्षिणा देवी. (आ वखते सकळ संघ वासक्षेपनाखा अक्षत नांखे.) खमा० दइ तुम्हाणं पवेइयं साहूणं पवेइयं संदिसह काउस्सग्गं करेमि, गुरु कहे करेह. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं तीर्थमालं आरोवणत्थं करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग सागरवरगंभीरा सुधी करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ अविधि आशातना मिच्छामिदुक्कडं मागे. पछी शिष्य खमा० दइ कहे इच्छकारी भगवन् ! हितशिक्षा प्रसाद करोजी.

मुक्तिकनी वरमाला, सूक्तिजलाकर्षणे घटीमाला ।
साक्षादिव गुणमाला, माला परिधीयते धन्यैः ॥ १ ॥

बार मासे काउस्सग्ग करवानो विधि

चैत्र शुदि ११-१२-१३ अथवा १२-१३-१४ अथवा १३-१४-१५ ए त्रण दिवसोए दररोज दैवासिक प्रतिक्रमण कर्या पछी आ काउस्सग्ग करवो. प्रथम खमा० दइ इच्छा० संदिसह भगवन्! अचित्तरजओहडावणत्थं काउस्सग्ग करुं? इच्छं अचित्तरजओहडावणत्थं करेमि काउस्सग्गं, अन्नत्थ कही चार लोगस्सनो काउस्सग्ग सागरवरगंभीरा सुधी करवो. पारी प्रगट लोगस्स कहेवो.

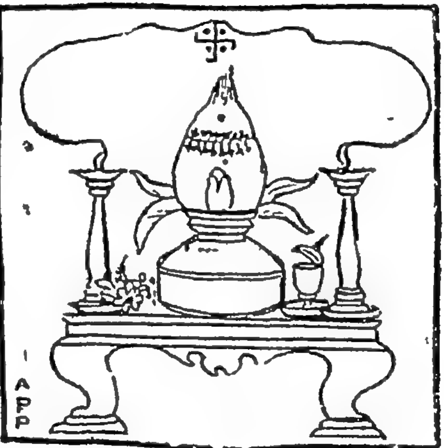
लोचाविधि.

प्रथम इरियावही करी चंदेसु निम्मलयरा सुधी एक लोगस्सनो काउस्सग्ग करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन्! मुहपत्ति पडिलेहुं? गुरु कहे पडिलेह. इच्छं कही मुहपत्ति पडिलेहवी. पछी खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन्! लोयं संदिसाहु. गुरु कहे संदिसावेह. बीजुं खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन्! लोयं करेमि. गुरु कहे करेह. उपरनो आदेश मळ्या पछी जो ऊंचे आसने बेसवानुं होय तो खमासमण दइ नीचेना आदेश मांगवा. इच्छाकारेण संदिसह भगवन्! उच्चासणं संदिसाहु?, गुरु कहे संदिसावेह. पछी चोथुं खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन्! उच्चासणं ठामि. गुरु कहे ठावेह. पछी खमा० दइ लोच करनार वडील होय तो इच्छकारी भगवन्! लोयं करेह, अने नाना होय तो इच्छकारी लोयं करेह एम कहेवुं. पछी लोच कराववो.

लोच थया बाद गुरुमहाराज पासे भावी करवानी विधि

प्रथम खमा० दइ इरियावही करी जगचिंतामणिनुं चैत्यवंदन जय वीयराय सुधी संपूर्ण करवुं. पछी खमा० दइ मुहपत्ति पडिलेहवी. पछी वांदणा बे देवा. खमा० दइ इच्छा० संदि भगवन् ! लोयं पवेएमि ? गुरु कहे पवेह. बीजुं खमा० दइ संदिसह किं भणामि ? गुरु कहे वंदित्तापवेह. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ कहे केसामे पज्जुवासिया, गुरु कहे तमो दुक्करं कयं इंगिणी साहियांति. इच्छामो अणुसट्ठिं. खमा० दइ तुम्हाणं पवेइयं संदिसह साहूणं पवेएमि. गुरु कहे पवेह. खमा० दइ तुम्हाणं पवेइयं साहूणं पवेइयं संदिसह काउस्सग्गं करोमि. गुरु कहे करेह. खमा० दइ केसेसु पज्जुवासिज्जमाणेसु सम्मं जं न अहियासियं कूइयं कक्कराइयं तस्स ओहडावणीयं करोमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग सागरवरगंभीरा सुधी करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी अनुक्रमे साधुओने वंदन करे.

॥ २० ॥

उपधान विधि.

उपधान वहन करनार श्रावक–श्राविका प्रातःकाले प्रतिक्रमण करी, देव वांदी, पडिलेहण करी, जिनपूजा करी घेरथी सगावहाला सहित, श्रीफल ग्रहण करी ज्यां नांद मांडी होय त्यां आवी गुंहली करे. पछी हाथमां श्रीफल ग्रहण करी नांदने नवकार गणवापूर्वक त्रण प्रदक्षिणा आपे. पछी श्रीफळ मूकी, पोषधना उपकरणो ग्रहण करी, खमा० दइ इरियावही पडिक्कमी पोषध लेवानी विधि प्रमाणे पोषध ग्रहण करी यावत् बहुवेल संदिसाहुं, बहुवेल करशुं त्यां सुधी कहे. पछी पडिलेहणना आदेश मांगी यावत् उपधि पडिलेहुं कही सर्व उपकरणो पडिलेहवा. कोइ स्त्रीने कारणसर वस्त्र पडिलेहवा रही गया होय तो नांदनी सघळी क्रिया कर्या पछी पडिलेहण करे. पडिलेहण कर्या पछीज पवेणानी क्रिया थइ शके. पोषध लीधा पछी नीचे मुजब प्रवेशविधि कराववी.

प्रवेशविधि

खमा० दइ इरियावहि पडिक्कमी एक लोगस्सनो काउस्सग्ग चंदेसु निम्मलयरा सुधी करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन् ! वसति पवेउं ? गुरु कहे पवेह. इच्छं कही खमा० दइ शिष्य कहे भगवन् ! सुद्धावसहि. गुरु कहे तहत्ति. पछी खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन् ! मुहपत्ति पडिलेहुं ? गुरु कहे पडिलेह. इच्छं

१. प्रथम बे उपधानमां नांद होय छे. बाकीना उपधानमां स्थापनाचार्यथी पण प्रवेश करावी शकाय छे.

कही मुहपत्ति पडिलेहवी. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं प्रथम उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, त्रीजुं उपधान शक्रस्तवअध्ययन, पंचम उपधान नामस्तवअध्ययन उद्देशावणी, नंदिकरावणी, देववंदावणी वासनिक्षेप करो. गुरु कहे करेमि. पछी इच्छं कही गुरु पासे आवे. गुरु नवकार गणवापूर्वक त्रण वखत वासनिक्षेप करे. पछी खमा० दइ शिष्य कहे. इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं प्रथम उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, त्रीजुं उपधान शक्रस्तवअध्ययन, पंचम उपधान नामस्तवअध्ययन उद्देशावणी, नंदिकरावणी,वासनिक्षेपकरावणी,देव वंदावो. गुरु कहे वंदावेमि.पछी शिष्य० खमा० दइ कहे कहे. इच्छाकारेण संदिसह भगवन् ! चैत्यवंदन करुं? गुरु कहे करेह. शिष्य कहे इच्छं. पछी नीचे प्रमाणे चैत्यवंदन करे.

चैत्यवंदन.

ॐ नमः पार्श्वनाथाय, विश्वचिंतामणीयते । ह्रीँ धरणेन्द्रवैरोट्या, पद्मादेवीयुतायते ॥ १ ॥
शांतितुष्टिमहापुष्टि–धृतिकीर्तिविधायिने । ॐ ह्रीँ द्विड्व्यालवैताल–सर्वाधिव्याधिनाशिने ॥ २ ॥
जयाजिताख्या विजयाख्या पराजितयान्वितः । दिशां पालैर्ग्रहैर्यक्षै–र्विद्यादेवीभिरन्वितः ॥ ३ ॥

१ अत्रे ज्यारे बीजा अढारीयामां, चोकीयामां तथा छकीयामा प्रवेश कराववो होय तो अनुक्रमे बीजुं उपधान प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध, चोथुं उपधान चैत्यस्तव, छठुं उपधान श्रुतस्तवसिद्धस्तव जे उपधान होय तेनुं नाम बोलवुं.

ॐ असियाउसाय नमस्तत्र त्रैलोक्यनाथताम् । चतुःषष्टि सुरेन्द्रास्ते, भासन्ते छत्रचामरैः ॥ ४ ॥
श्रीशंखेश्वरमंडनपार्श्वजिन ! प्रणतकल्पतरुकल्प ! । चूरय दुष्टव्रातं. पूरय मे वांछितं नाथ ! ॥ ५ ॥

पछी जं किंचि, नमुत्थुणं, अरिहंतचेइआणं, अन्नत्थ कही एक नवकारनो काउस्सग्ग करी पारी नमोऽर्हत् कही नीचे प्रमाणे स्तुति कहेवी.

अर्हंस्तनोतु स श्रेयः, श्रियं यद्ध्यानतो नरैः ।
अप्येन्द्रि सकलाऽत्रैहि, रंहसा सहसौच्यत ॥ १ ॥

पछी लोगस्स, सव्वलोए, वंदणवत्तिआए, अन्नत्थ कही एक नवकारनो काउस्सग्ग करी पारी बीजी स्तुति कहेवी.

ओमितिमन्तायच्छासनस्य, नन्ता सदा यदंघ्रींश्च ।
आश्रीयते श्रिया ते, भवतो भवतो जिनाः पान्तु ॥ २ ॥

पुक्खरवरदी, वंदणवत्तिआए, अन्नत्थ कही एक नवकारनो काउस्सग्ग करी पारी त्रीजी स्तुति कहेवी.

नवतत्त्वयुता त्रिपदीश्रिता, रुचिज्ञानपुण्यशक्तिमता ।
वरधर्मकीर्तिविद्याऽनन्दाऽऽस्याजैनगीर्जीयात् ॥ ३ ॥

पछी सिद्धाणं बुद्धाणं कही श्रीशांतिनाथ आराधनार्थं करेमि काउस्सग्गं वंदणवत्तिआए अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग सागरवरगंभीरा सुधी करी पारी नमोऽर्हत् कही चोथी स्तुति कहेवी.

श्रीशान्तिः श्रुतशान्तिः, प्रशान्तिकोऽसावशान्तिमुपशान्तिम् ।
नयतु सदा यस्य पदाः, सुशान्तिदाः सन्तु सन्ति जने ॥ ४ ॥

पछी श्रीद्वादशांगी आराधनार्थं करेमि काउस्सग्गं वंदणवत्तियाए, अन्नत्थ कही एक नवकारनो काउस्सग्ग करी नमोऽर्हत् कही पांचमी स्तुति कहेवी.

सकलार्थसिद्धिसाधन—बीजोपाङ्गा सदा स्फुरदुपाङ्गा ।
भवतादनुपहतमहा—तमोऽपहा द्वादशाङ्गी वः ॥ ५ ॥

पछी श्री श्रुतदेवता आराधनार्थं करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक नवकारनो काउस्सग्ग करी पारी नमोऽर्हत् कही छट्ठी स्तुति कहेवी.

वदवदाति न वाग्वादिनि ? भगवति ! कः श्रुतसरस्वतिगमेच्छुः
रङ्ग—त्तरङ्गमतिवरतरणिस्तुभ्यं नम इतीह ॥ ६ ॥

श्री शासनदेवता आराधनार्थं करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक नवकारनो काउस्सग्ग करी पारी सातमी स्तुति कहेवी.

उपसर्गवलयविलयननिरता, जिनशासनावनैकरताः ।

द्रुतमिह समीहितकृते, स्युः शासनदेवता भवताम् ॥ ७ ॥

नमस्त वेयावच्चगराणं संतिगराणं सम्मदिट्ठिसमाहिगराणं करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक नवकारनो काउस्सग्ग करी पारी आठमी स्तुति कहेवी.

सङ्घेऽत्र ये गुरुगुणौघनिधे सुवैयावृत्यादिकृत्यकरणैकनिबद्धकक्षाः ।

ते शान्तये सह भवन्तु सुराः सुरीभिः सद्दृष्टयो निखिलविघ्नविघातदक्षाः ॥ ८ ॥

पछी एक नवकार कही बेसीने नमुत्थुणं, जावंति चेइआइं, जावंत केवि साहू, नमोऽर्हत् कही पंचपरमेष्ठीस्तव कहेवुं.

पंचपरमेष्ठीस्तव.

ओमिति नमो भगवओ, अरिहन्तसिद्धाऽऽयरियउवज्झायवरसव्वसाहुमुणिसंघधम्मतित्थपवयणस्स ॥ १ ॥ सप्पणव नमो तह भगवई सुयदेवयाइ सुहयाए, सिवसंति देवयाणं सिवपवयण-

देवयाणं च ॥ २ ॥ इन्दा गणिजम नेरईय, वरुणवाऊकुबेरईशाणा । बंभो नागुत्ति दसण्हमविय सुदिसाण पालाणं ॥ ३ ॥ सोमयमवरुणवेसमणवासवाणं तहेव पंचण्हं । तहलोगपालयाणं, सूराइ गहाण य नवण्हं ॥ ४ ॥

साहंतस्स समक्खं मज्झमिणं चेव धम्मणुट्ठाणं । सिद्धिमविग्घं गच्छउ, जिणाइ नवकारओ धणियं ॥ ५ ॥

पछी जय वीयराय संपूर्ण कहेवा ॥ इति देववंदन विधि ॥

पछी नांदने पडदो करावी स्थापनाचार्य खुल्ला राखी बे वांदणा देवा. पछी पडदो लेवरावीने प्रभु सामे ऊभा रही कहे इच्छकारी भगवन्! तुम्हे अम्हं प्रथम उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, त्रीजुं उपधान शक्रस्तव अध्ययन, पंचम उपधान नामस्तव अध्ययन उद्देशावणी नंदिकरावणी, देववंदावणी, नंदिसूत्रसंभलावणी काउस्सग्ग करावो. गुरु कहे करेह. इच्छं खमा० दइ इच्छकारी भगवन्! तुम्हे अम्हं प्रथम उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, त्रीजुं उपधान शक्रस्तव अध्ययन, पंचम

१. अत्र ज्यारे बीजा अढारीयामां, चोकीयामां तथा छकीयामां प्रवेश करावो होय त्यारे अनुक्रमे बीजुं उपधान, प्रतिक्रमण-श्रुतस्कंध, चोथुं उपधान चैत्यस्तव, छठुं उपधान श्रुतस्तवसिद्धस्तव विगेरेमांथी जे उपधान होय तेना नाम बोलवा.

नंदिकरावणी, देववंदावणी, नंदिसूत्रसंभळावणी करेमि काउस्सग्गं. गुरु पण खमा०
उपधान नामस्तव अध्ययन उद्देशावणी, नंदिकरावणी, देववंदावणी, नंदिसूत्रसंभळावणी करेमि काउस्सग्गं. गुरु पण खमा०
दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! प्रथम उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, त्रीजुं उपधान शक्रस्तव अध्ययन, पंचम उपधान
नामस्तव अध्ययन उद्देशावणी, नंदीसूत्रकढावणी, काउस्सग्ग करुं ? इच्छं प्रथम उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, त्रीजुं
उपधान शक्रस्तव अध्ययन, पंचम उपधान नामस्तव अध्ययन उद्देशावणि करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो
काउस्सग्ग सागरवरगंभीरा सुधी गुरु शिष्य बन्ने जण करे. पछी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी शिष्य खमा० दइ कहे
इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी नंदिसूत्रं संभळावो. गुरु कहे सांभळो, शिष्य कहे इच्छं. पछी गुरु खमा० दइ कहे नंदि
सूत्र कढउं ? पछी गुरु ऊभा रही त्रण नवकाररूप नंदिसूत्र संभळावी त्रण वखत वासक्षेप नांखी गुरु० नित्थारपारगाहोह
कहे अने शिष्य इच्छं कहे.

सात खमासमण विधि.

पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं प्रथम उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, त्रीजुं उपधान शक्रस्तव
अध्ययन, पांचमुं उपधान नामस्तव अध्ययन उद्दिसओ. गुरु कहे उद्देसामि. शिष्य कहे इच्छं. पछी खमा० दइ संदिसह
किं भणामि ? गुरु कहे वंदित्तापवेह इच्छं कही खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं प्रथम उपधान पंचमंगलमहा-

१. श्रावक श्राविकाने उपधानमां त्रण नवकाररूपज नंदिसूत्र संभलाववुं. आ प्रमाणे हीरप्रश्नमां लखेल छे.

श्रुतस्कंध, त्रीजुं उपधान शक्रस्तव अध्ययन, पांचमुं उपधान नामस्तव अध्ययन उद्दिट्ठं इच्छामो अणुसट्ठिं गुरु कहे उद्दिट्ठं खमासमणाणं हत्थेणं सुत्तेणं अत्थेणं तदुभयेणं जोगं करिज्जाहि, गुरुगुणेहिं वुड्ढिज्जाहि नित्थारपारगाहोह. शिष्य कहे—तहत्ति. पछी खमा० दइ कहे तुम्हाणं पवेइयं संदिसह साहूणं पवेएमि. गुरु कहे पवेह. शिष्य कहे इच्छं. पछी खमा० दइ नंदिने नवकार गणवापूर्वक त्रण प्रदक्षिणा आपे. आ वखते गुरु तथा सकल संघ सर्वेना मस्तक उपर वासक्षेपवाळा अक्षत नांखे. (प्रदक्षिणा कर्या पहेलां संघमां चोखा वहेंचवा) पछी खमा० दइ कहे तुम्हाणं पवेइयं साहुणं पवेइयं संदिसह काउस्सग्गं करेमि. गुरु कहे करेह. इच्छं कही खमा० दइ इच्छकारी भगवन्! तुम्हे अम्हं प्रथम उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, त्रीजुं उपधान शक्रस्तव अध्ययन, पांचमुं उपधान नामस्तव अध्ययन उद्देसावणी करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक लोगस्स सागरवरगंभीरा सुधी करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी पवेयणु कराववुं,

पवेयणा विधि.

प्रथम खमा० दइ इरियावही पडिकमी एक लोगस्सनो काउस्सग्ग करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ इच्छा० संदिसह भगवन् ! पवेयणा मुहपत्ति पडिलेहुं ? गुरु कहे पडिलेह. शिष्य इच्छं कही मुहपत्ति पडिलेहे. पछी वांदणा बे देवा. पछी खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन् ! पवेयणुं पवेउं ? गुरु कहे पवेह. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं प्रथम उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, त्रीजुं उपधान शक्रस्तव अध्ययन, पांचमुं उपधान नामस्तव अध्ययन उद्देसावणी, नंदिकरावणी, देववंदावणी, नंदिसूत्रसंभलावणी, पूर्वचरणपदपइसरावणी पाली तप करशुं. गुरु कहे करजो. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! पच्चखाण करावो. गुरु प्रथम दिवसे उपवास अथवा आयंबिल करावे पच्चक्खाण कर्या पछी वांदणा बे देवा. पछी खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन् ! बेसणे संदिसाहुं. गुरु कहे संदिसावो. शिष्य कहे इच्छं. पछी खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह ! बेसणे ठाउं. गुरु कहे ठाजो शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ अविधि आशातना मिच्छामि दुक्कडं इति पवेयणुं.

पछी शिष्य कहे इच्छकारी भगवन् ! हितशिक्षा प्रसाद करोजी. गुरु नीचे प्रमाणे हितशिक्षा आपे.

नाणं पयासगं सोहओ तवो संजमो अ गुत्तिधरो ।
तिण्हंपि समायोगे मुक्खो जिणसासणे भणिओ ॥ १ ॥
मुक्तिकनी वरमाला, सुकृत जलाकर्षणे घटीमाला ।
साक्षादिव गुणमाला, माला परिधीयते धन्यैः ॥ २ ॥

इति उपधानप्रवेशविधि.

हंमेशा सवारना करावधानी क्रिया.

पौषध विधि.

खमा० दइ इरियावहि पडिक्कमी एक लोगस्सनो काउस्सग्ग (चंदेसु निम्मलयरा सुधी) करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ इच्छाकारेण संदिसह भगवन् ! पोसह मुहपत्ति पडिलेहुं ? गुरु कहे पडिलेहो. शिष्य कहे इच्छं. पछी खमा० दइ इच्छा० संदिसह भगवन् ! पोसह संदिसाहुं ? खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन्! पोसह ठाउं ? एम कही एक नवकार गणी इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी पोसहदंडक उच्चरावोजी एम कहेवुं. पछी गुरु नीचे प्रमाणे पाठ बोले.

पोसह पच्चक्खाण.

करेमि भंते ! पोसहं आहारपोसहं देसओ सव्वओ, सरीरसक्कारपोसहं सव्वओ बंभचेरपोसहं सव्वओ, अव्वावारपोसहं सव्वओ चउव्विहे पोसहे ठामि जाव अहोरत्तं पज्जुवासामि दुविहं तिविहेणं मणेणं वायाए काएणं न करेमि न कारवेमि तस्स भंते ! पडिक्कमामि निंदामि

१ दरेक वखते गुरु आदेश आपे त्यारे शिष्य इच्छं कहे.

२ उपधानमां अहोरात्रिना ज पौषध कराता होय छे एटले दिवसनो पाठ लख्यो नथी.

गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि.

पछी खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! सामायिक मुहपत्ति पडिलेहुं ? मुहपत्ति पडिलेही खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! सामायिक संदिसाहुं ? इच्छं खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! सामायिक ठाउं ? इच्छं कही एक नवकार गणी इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी सामायिकदंडक उच्चरावोजी एम कहेवुं. पछी गुरु नीचे मुजब पाठ उच्चरावे.

सामायिक पच्चक्खाण.

करेमि भंते ! सामाइयं, सावज्जं जोगं पच्चक्खामि जाव पोसहं पज्जुवासामि दुविहं तिविहेणं मणेणं वायाए काएणं न करेमि न कारवेमि तस्स भंते ! पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि.

पछी खमा० दइ इच्छा० संदि० भग० बेसणे संदिसाहुं ? इच्छं खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! बेसणे ठाउं ? इच्छं खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! सज्झाय संदिसाहुं ? इच्छं, खमासमण दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! सज्झायं[1] करुं ? इच्छं कही त्रण नवकार गणी खमा० दइ इच्छा० संदिसह भगवन् ! बहुवेल संदिसाहु ? इच्छं खमा० दइ इच्छा०

१. पौषधना आदेशोमां बीजा दिवसे पण सज्झाय करुं एमज आदेश मांगवो एवो सेनप्रश्नमां पण पाठ छे.

संदि० भगवन् ! बहुवेल करशुं ? इच्छं खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! पडिलेहण करुं ? इच्छं कही (पडिलेहण पहेला करी होय तो) अहीं मात्र मुहपत्ति पडिलेहवी. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी पडिलेहणा पडिलेहावोजी. इच्छं खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! उपधि मुहपत्ति पडिलेहुं ? इच्छं० कही मुहपत्ति पडिलेही खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! उपधि संदिसाहुं ? इच्छं खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् उपधि पडिलेहुं ? खमा० दइ अविधि आशातना मिच्छामि दुक्कडं मांगवो. ते पछी नीचे मुजब पवेयणानी क्रिया करवी.

पवेयणानी क्रिया.

खमा० दइ इरियावही करी एक लोगस्सनो काउस्सग्ग करी (चंदेसु निम्मलयरा सुधी) पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! वसति पवेउं ? खमा० दइ भगवन् ! शुद्धावसहि. खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! पवेयणा मुहपत्ति पडिलेहुं ? इच्छं कही मुहपत्ति पडिलेहवी. पछी बे वांदणा देवा. पछी इच्छा० संदि० भगवन् ! पवेयणु पवेउं ? एम कहेवुं. गुरु कहे पवेह. शिष्य कहे इच्छं. पछी खमा० दइ कहे-इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पहेलुं उपधान पंच-

१ अंगोगे होल्यो होय तेणे पडिलेहणा पडिलेहावोजी ए आदेश इरियावही कर्या पछी मांगवो.

२ जेटला उपधानना नाम लेवानी जरुर होय तेनाज नाम बोलवा. सुगमता माटे अत्रे बधाना नाम लख्या छे, तयापूर्व चरणपद विगेरे पदो तेना प्रमाणे बोलवा.

मंगलमहाश्रुतस्कंध, त्रीजुं उपधान शक्रस्तव अध्ययन, पांचमुं उपधान नामस्तव अध्ययन, (बीजुं उपधान प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध, चोथुं उपधान चैत्यस्तव अध्ययन, छठुं श्रुतस्तव सिद्धस्तव अध्ययन.) पूर्वचरणपदपइसरावणी (जे उपधाननी बे वांचना होय तेमां पहेली न थइ होय त्यां सुधी) उत्तरचरणपदपइसरावणी (बीजी वांचना न थइ होय त्यां सुधी) अने जे उपधानमां त्रण वांचना होय त्यां पूर्वचरणपदपइसरावणी (पहेली वांचना न थइ होय त्यां सुधी.) क्रमागतपदपइसरावणी (बीजी वांचना न थइ होय त्यां सुधी) उत्तरचरणपदपइसरावणी (त्रीजी वांचना न थइ होय त्यां सुधी) अने जे उपधाननी एक वांचना होय त्यां पूर्वचरण, क्रमागतचरण, उत्तरचरणपदपइसरावणी पाली (उपवास अथवा आंबिल होय तो) तप करशुं, (नीवी एकासणुं होय तो) पारणुं करशुं एम कहे. गुरु कहे करजो. शिष्य कहे इच्छं, खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी पच्चक्खाण करावोजी, पछी गुरु उपवास, आयंबिल अगर नीवी जे पच्चक्खाण होय ते करावे.

पछी वांदणा बे देवा. पछी खमा० दइ इच्छाकारेण संदि० भगवन् ! बेसणे संदिसाहु ? खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! बेसणे ठाउं ? खमा० दइ अविधि आशातना मिच्छामि दुकडं.

हवे पवेयणुं कर्या पछी राइ मुहपत्ति पडिलेहवी.

राइ मुहपत्तिनी विधि.

प्रथम खमा० दइ इरियावही पडिकमी एक लोगस्सनो काउस्सग्ग करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! राइ मुहपत्ति पडिलेहुं ? इच्छं, कही मुहपत्ति पडिलेहवी. पछी बे वांदणां देवा, पछी इच्छाकारेण संदिसह भगवन् ! राइअं आलोउं ? इच्छं आलोएमि जो मे राइओ अइआरो ए पाठ संपूर्ण कहेवो. पछी सव्वस्सवि राइअं कहीने जो पदस्थ मुनि होय तो वांदणां बे देवा अने अपदस्थ होय तो खमा० दइ इच्छकार सुहराइनो पाठ कहीने अब्भुट्ठिओ खामवो. पछी वांदणां बे देवा. खमा० दइ अविधि आशातना मिच्छामि दुक्कडं मांगवो.

सांजनी क्रियानी विधि.

प्रथम खमा० दइ बहुपडिपुन्नापोरिसि कही खमा० दइ इरियावहि पडिकमी, एक लोगस्सनो काउस्सग्ग करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! गमणागमणे आलोउं ? इच्छं, कही नीचे मुजब पाठ बोले. इरियासमिति, भाषासमिति, एषणासमिति, आदानभंडमत्तनिक्खेवणासमिति, पारिष्ठापनिकासमिति, मनगुप्ति, वचनगुप्ति, कायगुप्ति ए अष्टप्रवचनमाता सामायिक पोसह लीधे रुडी पेरे पाळ्या नहि. जे कांइ खंडन विराधना हुइ होय ते सवि हुं मन, वचन, कायाए करी मिच्छामि दुक्कडं. पछी खमा० दइ इच्छा० संदिसह भगवन् ! पडिलेहण करुं ? इच्छं

१ पोसहमां वडीनीति, लघुनीति करी तथा काजो परठवी इरियावही करी गमणागमणे अवश्य आलोववा. (प्राचीन समाचारी)

कही खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! पोसहशाळा प्रमार्जु ? इच्छं कही मुहपत्ति पडिलेहवी. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी पडिलेहणा पडिलेहावोजी ? इच्छं कही खमा० दइ इच्छा० संदिसह भगवन् ! उपधि मुहपत्ति पडिलेहुं ? इच्छं कही मुहपत्ति पडिलेहवी. पछी खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! सज्झाय करुं ? इच्छं कही नीचे मुजब सज्झाय कहेवी.

सज्झाय.

[1]मन्ह जिणाणं आणं मिच्छं परिहरह धरह सम्मतं। छव्विह आवस्सयंमि उज्जुत्तो होइ पइदिवसं ॥१॥
पव्वेसु पोसहवयं दाणं सीलं तवो अ भावो अ। सज्झाय नमुक्कारो, परोवयारो अ जयणाय ॥ २ ॥
जिणपुआ जिणथुणणं, गुरुथुअ साहम्मिआणवच्छल्लं। ववहारस्सय शुद्धि, रहजत्ता तित्थजत्ता य ॥३॥
उवसमविवेकसंवर भासासमिइ छजीवकरुणाय। धम्मिअजण संसग्गो करणदमो चरणपरिणामो ॥४॥
संघोवरि बहुमाणो, पुस्थयलिहणं पभावणातित्थे। सड्ढाण किच्चमेयं, निच्चं सुगुरुवएसेणं ॥ ५ ॥

पछी खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! उपधि संदिसाहुं ? इच्छं कही खमा० दइ इच्छा० संदिसह भगवन् ! उपधि पडिलेहुं ? इच्छं खमा० दइ अविधि आशातना मिच्छामि दुकडं मांगवो.

---

१ स्त्रीए ऊभा ऊभा कहेवी अने पुरुषोए बेसीने कहेवी.

संध्यानी विधि.

खमा० दइ इरियावही करी एक लोगस्सनो काउस्सग्ग करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! बेसणे संदिसाहुं ? इच्छं कही खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! शुद्धावतहि ? गुरु कहे तहत्ति. खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! मुहपत्ति पडिलेहुं ? इच्छं कही मुहपत्ति पडिलेहवी. जेणे उपवास कर्यो होय तेणे खमा० दइ अने खाधुं होय तेणे बे वांदणां दइ पच्चक्खाण करवुं. पछी यथाए बे वांदणां देवां.

खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! बेसणे संदिसाहुं ? इच्छं कही खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! बेसणे ठाउं ? इच्छं कही खमा० दइ अविधि आशातना मिच्छामि दुक्कडं.

देवसी मुहपत्ति.

खमा० दइ इरियावही करी एक लोगस्सनो काउस्सग्ग करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! देवसी मुहपत्ति पडिलेहुं ? इच्छं कही मुहपत्ति पडिलेही वांदणा बे देवा. पछी इच्छा० संदि० भगवन् ! देवसिअं

? साधु साथे प्रतिक्रमण करनारे श्रावकने देवसी मुहपत्तिनी विधि करवानी नथी. श्राविकाए रात्र तथा देवसी मुहपत्ति बने अवश्य करवानी छे.

आलोउं ? इच्छं कही जो मे देवसिओ अइआरो ए पाठ संपूर्ण कहेवो. पछी सव्वस्सवि देवसिय दुच्चिंतियनो पाठ कहीने जो पदस्थ मुनि होय तो वांदणां बे देवा अने अपदस्थ होय तो खमा० दइ इच्छकार सुहदेवसिनो पाठ कही अब्भुट्ठिओ खामवो. पछी वांदणां बे देवा, पछी खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! स्थंडिल शुद्धि करुं ? इच्छं कही खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! दिशि प्रमार्जुं ? इच्छं कही खमा० दइ अविधि आशातना मिच्छामि दुक्कडं मांगवो.

(श्रावके स्थंडिल पडिलेहुंनो एक ज आदेश मांगवो अने श्राविकाए स्थंडिलनो अने दिशि प्रमार्जुं एम बन्ने आदेश मांगवा)

वांचनाविधि.

खमा० दइ इरियावहि करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! वसति पवेउं ? इच्छं कही खमा० दइ भगवन् ! सुद्धावसहि ? गुरु कहे तहत्ति० पछी खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! वायणा मुहपति पडिलेहुं ? इच्छं कही मुहपत्ति पडिलेहवी. पछी वांदणा बे देवा. पछी खमा० दइ इच्छा संदि० भगवन् ! वायणा संदिसाहुं ? इच्छं कही खमा० दइ इच्छा० संदिसह भगवन् ! वायणा लेशुं ? इच्छं कही खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी वाय-

१ वायणा सवारना कोइ कारणे रही जाय तो सांजनी क्रिया पहेला वांचना लइ शकाय छे. पवेयणु कराया पछी वांचना आपवी. पवेणा पछी ज्यारे तरत ज वांचना आपवामां आवे छे त्यारे वसतिपवेउं अने भगवन् ! शुद्धावसहीना आदेश न मांगवा.

गाम्मनाद करीजी. पछी गुरु जे वांचना आपवानी होय तेनुं एक पद बोले. शिष्य ते प्रमाणे उच्चार करे. पछी तेनो अर्थ समजावे. अंते गुरु नित्थारपारगाहोह गुरुगुणेहिं वड्ढिज्जाहि कहे. शिष्य तहत्ति कहे. खमा० दइ अविधि आशातना मिच्छामि दुक्कडं मांगवो. वांचनाना दिवसे वायणा संबंधी जेने जे उपधान होय तेना २५ खमासमण अत्रे देवा. श्रावक चैत्यवंदन मुद्राए, अने श्राविका ऊभी रहीने वांचना ले. वांचना नवकार विना आपवी, एम श्री हिरप्रश्नमां कह्युं छे.

उपधाननी वांचना.

पहेलुं उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, (नवकारनुं) दिवस १८, कुल तप १२॥ उपवास. वांचना बे.

पहेली वांचना पांच उपवासे.

पहेली वांचना.

नमो अरिहंताणं, नमो सिद्धाणं, नमो आयरियाणं, नमो उवज्झायाणं, नमो लोए सव्वसाहूणं

बीजी वांचना साडासात उपवासे.

बीजी वांचना.

एसो पंच नमुक्कारो, सव्वपावप्पणासणो, मंगलाणं च सव्वेसिं, पढमं हवइ मंगलं ॥

बीजुं उपधान प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध (इरियावहि, तस्स उत्तरी) दिवस १८, कुल तप १२॥ उपवास. वांचना बे.

पहेली वांचना पांच उपवासे.

पहेली वांचना

इच्छाकारेण संदिसह भगवन् ! इरियावहियं पडिक्कमामि ? इच्छं इच्छामि पडिक्कमिउं ॥ १ ॥ इरियावहियाए विराहणाए ॥ २ ॥ गमणागमणे ॥ ३ ॥ पाणक्कमणे बीयक्कमणे हरियक्कमणे, ओसा उत्तिंग पणग दग मट्टि मक्कडासंताणा संकमणे ॥ ४ ॥ जे मे जीवा विराहिया ॥ ५ ॥

बीजी वांचना साडासात उपवासे.

बीजी वांचना.

एगिंदिया, बेइंदिया, तेइंदिया, चउरिंदिया, पंचिंदिया ॥ ६ ॥ अभिहया वत्तिया, लेसिया संघाइया संघट्टिया, परियाविया किलामिया उद्दविया ठाणाओठाणं संकामिया जीवियाओ ववरोविया तस्स मिच्छामि दुक्कडं ॥

तस्स उत्तरीकरणेणं पायच्छितकरणेणं, विसोहीकरणेणं विसल्लीकरणेणं पावाणं कम्माणं निग्घायणट्ठाए ठामि काउस्सग्गं ॥ ८ ॥

त्रीजुं उपधान शक्रस्तव अध्ययन (नमुत्थुणं) दिवस ३५, कुल तप १९॥ उपवास, वांचना त्रण.

पहेली वांचना त्रण उपवासे.

वांचना पहेली.

नमुत्थुणं अरिहंताणं भगवंताणं ॥ १ ॥ आइगराणं, तित्थयराणं, सयंसंबुद्धाणं ॥ २ ॥ पुरिसुत्तमाणं पुरिससीहाणं पुरिसवरपुंडरीआणं पुरिसवरगंधहत्थीणं ॥ ३ ॥

बीजी वांचना आठ उपवासे.

बीजी वांचना.

लोगुत्तमाणं लोगनाहाणं, लोगहिआणं, लोगपईवाणं लोगपज्जोअगराणं ॥ ४ ॥ अभयदयाणं, चक्खुदयाणं, मग्गदयाणं, सरणदयाणं, बोहिदयाणं, ॥ ५ ॥ धम्मदयाणं धम्मदेसयाणं, धम्मनायगाणं, धम्मसारहीणं धम्मवरचाउरंतचक्कवट्टीणं ॥ ६ ॥

त्रीजी वांचना साडाआठ उपवासे.

त्रीजी वांचना.

अप्पडिहयवरनाण, दंसणधराणं, विअट्टछउमाणं ॥ ७ ॥ जिणाणं जावयाणं, तिन्नाणं तारयाणं, बुद्धाणं बोहयाणं, मुत्ताणं मोअगाणं ॥ ८ ॥ सव्वन्नुणं सव्वदरिसिणं, सिवमयल-मरुअमणंतमक्खय मव्वाबाहमपुणरावित्ति सिद्धिगइनामधेयं ठाणं संपत्ताणं नमो जिणाणं जियभयाणं ॥ ९ ॥ जेअ अइया सिद्धा जेअ भविस्संति णागए काले, संपइअ वट्टमाणा सव्वे तिविहेण वंदामि ॥ १० ॥

चोथुं उपधान चैत्यस्तव अध्ययन (अरिहंतचेइआणं–अन्नत्थ) ४, कुल तप २॥ उपवास, वांचना एक.

वांचना.

अरिहंतचेइआणं करेमि काउस्सग्गं ॥ १ ॥ वंदणवत्तिआए पुअणवत्तिआए, सक्करवत्तिआए सम्माणवत्तिआए, बोहिलाभवत्तिआए निरुवस्सग्गवत्तिआए ॥ २ ॥ सद्धाए मेहाए धिइए धारणाए अणुप्पेहाए वड्ढमाणिए ठामि काउस्सग्गं ॥ ३ ॥

अन्नत्थ ऊससिएणं नीससिएणं खासिएणं छीएणं जंभाइएणं उड्डुएणं वायनिसग्गेणं भमलिए पित्तमुच्छाए सुहुमेहिं अंगसंचालेहिं सुहुमेहिं खेलसंचालेहिं सुहुमेहिं दिट्ठिसंचालेहिं एवमाइएहिं आगारेहिं अभग्गो अविराहिओ हुज्ज मे काउस्सग्गो जाव अरिहंताणं भगवंताणं नमुक्कारेणं न पारेमि ताव कायं ठाणेणं मोणेणं झाणेणं अप्पाणं वोसिरामि ॥

पांचमुं उपधान नामस्तव अध्ययन. (लोगस्स) दिवस २८ कुल तप १५॥ उपवास, वांचना त्रण.

पहेली वांचना त्रण उपवासे.

पहेली वांचना.

लोगस्स उज्जोअगरे धम्मतित्थयरे जिणे । अरिहंते कित्तइस्सं चउविसंपि केवली ॥ १ ॥

बीजी वांचना ६ उपवासे.

बीजी वांचना.

उसभमजिअं च वंदे संभवमभिणंदणं च सुमइं च । पउमप्पहं सुपासं जिणं च चंदप्पहं वंदे ॥ २ ॥ सुविहिं च पुप्फदंतं सीअलसिज्जंसवासुपुज्जं च, विमलमणंतं च जिणं धम्मं संतिं च

वंदामि ॥ ३ ॥ कुंथुं अरं च मल्लिं वंदे मुणिसुव्वयं नमिजिणं च। वंदामि रिट्ठनेमिं पासं तह वद्धमाणं च ॥ ४ ॥

त्रीजी वांचना ६॥ उपवासे.

त्रीजी वांचना.

एवं मए अभिथुआ विहुयरयमला पहीणजरमरणा, चउविसंपि जिणवरा तित्थयरा मे पसीयंतु ॥ ५ ॥ कित्तिय वंदिय महिआ जेए लोगस्स उत्तमा सिद्धा, आरुग्ग बोहिलाभं समाहिवरमुत्तमं दिंतु ॥ ६ ॥ चंदेसु निम्मलयरा आइच्चेसु अहियं पयासयरा। सागरवरगंभीरा सिद्धा सिद्धिं मम दिसंतु ॥ ७ ॥

छट्ठुं उपधान श्रुतस्तव सिद्धस्तव अध्ययनं (पुक्खरवरदीवड्ढे, सिद्धाणं बुद्धाणं वेयावच्चगराणं) दिवस ७, कुल ४॥ उपवास, वांचना बे.

पहेली वांचना बे उपवासे.

पुक्खरवरदीवड्ढे धायइ संडे अ जंबुदीवे अ। भरहेरवयविदेहे धम्माइगरे नमंसामि ॥ १ ॥

नमतिमिरपडलविद्धंसणस्स सुरगणनरिंदमहिअस्स। सीमाधरस्स वंदे पप्फोडिअमोहजालस्स ॥ २ ॥ जाइजरामरणसोगपणासस्स कल्लाणपुरकलविसालसुहावहस्स । को देवदाणवनरिंद गण-त्रिअस्स धम्मस्स सारमुवलब्भ करे पमायं ॥ ३ ॥ सिद्धे भो पयओ णमो जिणमए नंदि-सया संजमे देवं नागसुवन्नकिन्नरगणस्सब्भुअभावच्चिए । लोगो जत्थ पइट्ठिओ जगमिणं तेलुक्कमच्चासुरं धम्मोवड्ढउ सासओ विजयओ धम्मुत्तरं वड्ढउ ॥ ४ । सुअस्स भगवओ करेमि काउस्सग्गं ॥

बीजी वांचना २॥ उपवासे.

बीजा वांचना.

सिद्धाणं बुद्धाणं पारगयाणं परंपरगयाणं लोअग्गमुवगयाणं नमो सया सव्वसिद्धाणं ॥ १ ॥ जो देवाण वि देवो जं देवा पंजलि नमंसंति तं देवदेवमहिअं सिरसा वंदे महावीरं ॥ २॥ इक्कोवि नमुक्कारो जिणवरवसहस्स वद्धमाणस्स संसारसागराओ तारेइ नरं व नारिं वा ॥ ३ ॥ उज्जिंत—

सेल सिहरे दिक्खा नाणं नीसिहिआ जस्स तं धम्मचक्कवट्टिं अरिट्ठनेमिं नमंसामि ॥ ४ ॥ चत्तारि अट्ठ दस दोय वंदिया जिणवरा चउव्वीसं परमट्ठ निट्ठिअट्ठा सिद्धा सिद्धिं मम दिसंतु ॥ ५ ॥
वेयावच्चगराणं संतिगराणं सम्मदिट्ठिसमाहिगराणं करेमि काउस्सग्गं ॥

वांचनाना दिवसे स्त्रीवर्ग माथामां तेल नांखी शके छे. माथुं ओळी शकातुं नथी, पुरुषवर्गने उपधान तप पूरुं थतां सुधी क्षौर (मुंडन) करावी शकातुं नथी.

काउस्सग्ग विधि.

खमा० दइ इरियावही करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! प्रथम उपधान पंचमंगल महाश्रुतस्कंध आराधनार्थं काउस्सग्ग करुं ? इच्छं करेमि काउस्सग्गं वंदणवत्तिआए अन्नत्थ कही १०० लोगस्सनो काउस्सग्ग चंदेसु निम्मलयरा सुधी करवो. पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. उपधान बदलाय त्यारे नाम पण बदलवुं.

खमासमण.

खमासमणनो आखो पाठ शुद्ध उच्चारी संडासा बराबर पडिलेही पंचमंगलमहाश्रुतस्कंधाय नमो नमः एम कही खमासमण १०० देवा अधर रहीने खमासमण न देवा. शक्ति न होय तो गुरुमहाराज पासे रजा लइ बेठा बेठा देवा. अत्रे

पण उपधान बदलाय त्यारे नाम बदलवुं.

नवकारवाली.

पहेला, बीजा, चोथा अने छट्ठा उपधानवालाए नवकारनी वाधा पारानी हंमेश वीश नवकारवाली गणवी, अने त्रीजा तथा पांचमा उपधानवालाए लोगस्सनी त्रण नवकारवाली गणवी. नवकारवाली ओछामां ओछी पांच साथे गणवी. नवकारवालीने बदले बे हजार गाथा प्रमाण जीवविचार, नवतत्त्व आदि प्रकरणनो पाठ करवो पण ठीक छे.

उपवास थवानी विधि.

४५ नवकारसहिए २० पोरसीहए १८ साढपोरसीए १६ दुविहार पुरिमड्ढे, १२ तिविहार पुरिमड्ढे, ८ चउविहार पुरिमड्ढे, १० तिविहार अवड्ढे ६ चउविहार अवड्ढे ८ बिआसणे ४ एकासणे ३ निविए २ आयंबिले एक उपवास थाय छे. अने मात्र एकासणुं, आयंबिल अने पुरिमड्ढ तपनो संबंध होवाथी ते खास ध्यानमां राखवानुं छे.

हंमेशां उपधानवालाए करवानी क्रिया.

१ बने टंक प्रतिक्रमण करवुं, तेमां सवारे प्रतिक्रमणना अंते अहोरात्रिनो पोसह लेवो.

२ बे टंक पडिलेहण करवुं.

३ त्रण टंक देव वांदवा.

४ देहरासरे दर्शन करी त्यां आठ स्तुतिपूर्वक देव वांदवा.
५ सो लोगस्सनो एक साथे काउस्सग्ग करवो.
६ पहेला, बीजा, चोथा अने छट्ठा उपधानवालाए वीश नवकारवाली बाधा पारानी गणवी. त्रीजा अने पांचमा उपधानवालाए पण त्रण नवकारवाली लोगस्सनी गणवी.
७ दररोज पोताना उपधानना नामपूर्वक सो खमासमणां देवा.
८ उपवास, आंबिल अथवा एकासणामां पाणी पीवुं होय त्यारे पच्चक्खाण विधिपूर्वक पाळवुं.
९ एकाशन के आंबिलमां उठती वखते दिवसचरिमं तिविहारनुं पच्चक्खाण करवुं, अने उठ्या पछी इरियावही करी जगचिंतामणिनुं चैत्यवंदन जयवीयराय पर्यंत करवुं.
१० सवारे फरीने गुरुमहाराज पासे पोसह लेवो, प्रवेदन करवुं अने राइ मुहपत्ति पडिलेहवी.
११ सांजे गुरुमहाराज पासे पडिलेहणना आदेश मागवा, प्रवेदन करवुं, देवसी मुहपत्ति पडिलेहवी.
१२ रात्रे संथारापोरिसि भणाववी.
१३ सवारना छ घडी दिवस चढे त्यारे पोरिसी भणाववी.

आलोयणामां दिवस शा कारणथी पडे छे?

१ नीवी के आंबील करीने उठ्या पछी उलटी थाय तो.

२ अन्न एठुं मुखमां आवे तो.

३ मदिरा, काचो विगय, लीलोतरी खावामां आवे तो.

४ पच्चखाण पारवुं भूली जवाय तो.

५ भोजन कर्या पछी चैत्यवंदन रही जाय तो.

६ दहेरासर जवुं भूली जाय तो.

७ देव वांदवा भूली जाय तो.

८ रात्रे सांजनी क्रिया कर्या पछी अने सवारनी क्रिया कर्या पहेला स्थंडिल जाय तो.

९ पोरिसी भणाव्या विना सुइ जाय तो, उंघी जाय तो अगर पोरिसी चोकखुं भणावे ज नहीं तो.

१० मुहपत्ति भूली जाय अने सो डगला जाय तो.

११ मुहपत्ति अगर बीजा उपकरणो खोइ नांखे तो.

१२ आगिकाने ऋतु समये त्रण दिवस

१३ माखी, माकड, जू विगेरे त्रस जीवो पोताना हाथे मरी जाय तो.

उपर मुजब थाय तो दिवस पडे एटले तप लेवे लागे पण पौषध जाय एटले तेटला पौषध पाछळथी करवा पडे ते

पौषध जो उपधाननी साथे साथे भेळा ज करे तो आंबिल आदि तप करी शकाय पण उपधानमांथी नीकळ्या पछी करवामां आवे तो उपवास तपपूर्वक ज आठ पहोरना पौषध करवा पडे.

नीचेना कारणोथी सामान्य आलोयण आवे छे

१ पडिलेह्या विनानुं वस्त्र पात्र वापरे तो.
२ मुहपत्ति अने चरवलानी आड पडे तो.
३ मोढामांथी एठुं नीकळे तो.
४ लुगडामांथी के शरीरमांथी जू नीकळे तो.
५ नवकारवाली गणतां पडी जाय तो अथवा खोइ नांखे तो.
६ रुना पुंवडा कानमां रात्रे न नांखे तो, अथवा खोइ नांखे तो.
७ स्थापनाजी पडी जाय तो.
८ पुरुषनो स्त्रीने अने स्त्रीनो पुरुषने संघट्टो थाय तो.
९ काजामांथी जीवनुं कलेवर नीकले तो.
१० पडिलेहण करता, नोकारवाली गणता अने खाता बोले तो.

११ तिर्यंचनो संघटो थाय तो.

१२ (एकेंद्रिय) सचित्तनो संघट्टो थाय तो.

१३ दिवसे निद्रा ले तो.

१४ दिवानी के विजळीनी उजेदी लागे तो.

१५ माथे कामळी नाखवाना काळमां कामळी नाख्या विना खुल्ली जग्यामां जाय तो.

१६ वरसाद आदिना काचा छांटा लागे तो.

१७ वाडामां स्थंडिल जाय तो.

१८ बेठा पडिकमणुं करे तो.

१९ बेठा खमासमणा देवे तो.

२० उघाडे मुखे बोले तो.

आ उपरांत बीजा पण अनेक कारणे आलोयण आवे छे ते प्रसंगोपात जाणी लेवी

मालारोपण विधि.

शुभ मुहूर्ते पंचवरणी हीरकुसुमयुक्त एक सो आठ तांतणावाळी माला घरथी महामहोत्सवपूर्वक संध्या समये गुरु समीपे आणी, वासक्षेपथी प्रतिष्ठावी महामहोत्सव सहित घेर आणी, पाट उपर मूकी रात्रिजागरण करवुं. पछी सवारना (माल पहेरवाना दिवसे) श्रीफल. अक्षत आदि लइ खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! वसति पवेउं ? गुरु कहे पवेओ शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ इच्छा० संदि० भ० सुद्धावसहि. गुरु कहे तहत्ति. शिष्य कहे इच्छं.

नांद मांडी होय त्यां आवी नांदने नवकार गणवापूर्वक त्रण प्रदक्षिणा आपे. पछी सचित्त वस्तु मूकी दइ खमा० दइ इरियावही करी एक लोगस्सनो (चंदेसु निम्मलयरा सुधी) काउसग्ग करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! मुहपत्ति पडिलेहुं ? गुरु कहे पडिलेह. शिष्य कहे इच्छं. पछी वांदणां बे देवा. खमा० दइ इच्छकारि भगवन् ! पसाय करी तुम्हे अम्हं पहेलुं उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, बीजुं उपधान प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध, त्रीजुं उपधान शक्रस्तवअध्ययन, चोथुं उपधान चैत्यस्तवअध्ययन, पांचमुं उपधान नामस्तवअध्ययन, छठ्ठुं उपधानश्रुतस्तव, सिद्धस्तवअध्ययन समुद्देसओ ? गुरु कहे समुद्देसामि, शिष्य कहे इच्छं पछी खमा० दइ संदिसह किं भणामि ? गुरु कहे वंदित्तापवेह शिष्य कहे इच्छं खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पहेलुं उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, बीजुं उपधान प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध, त्रीजुं उपधान शक्रस्तवअध्ययन, चोथुं उपधान चैत्यस्तवअध्ययन, पांचमुं उपधान नामस्तवअध्ययन,

छट्ठुं उपधान श्रुतस्तवसिद्धस्तवअध्ययन समुद्दिठं इच्छामो अणुसट्ठिं, गुरु कहे समुद्दिठं समुद्दिठं खमासमणाणं हत्थेणं सुत्तेणं अत्थेणं तदुभयेणं थिरपरिचियं करिज्जाहि, शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ तुम्हाणं पवेइयं संदिसह साहूणं पवेएमि ? गुरु कहे पवेह. शिष्य कहे इच्छं, खमा० दइ ऊभा रही एक नवकार गणवो. पछी खमा० दइ कहे. तुम्हाणं पवेइयं साहूणं पवेइयं संदिसह काउस्सग्गं करेमि ? गुरु कहे करेह. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पहेलुं उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, बीजुं उपधान प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध, त्रीजुं उपधान शक्रस्तवअध्ययन, चोथुं उपधान चैत्यस्तवअध्ययन, पांचमुं उपधान नामस्तवअध्ययन, छट्ठुं उपधान श्रुतस्तव, सिद्धस्तवअध्ययन समुद्देसावणी काउस्सग्गं करूं ? गुरु कहे करेह. शिष्य कहे इच्छं. पहेलुं उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, बीजुं उप० प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध, त्रीजुं उप० शक्रस्तवअध्ययन, चोथुं उप० चैत्यस्तवअध्ययन, पांचमुं उप० नामस्तवअध्ययन, छट्ठुं उप० श्रुतस्तवसिद्धस्तव-अध्ययन समुद्देसावणी करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग (सागरवरगंभीरा सुधी) करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी शिष्य इच्छामि खमासमणो वंदिउं जावणिज्जाए निसिहिआए एटलुं कही ऊभो रहे. गुरु कहे तिविहेण, शिष्य कहे मत्थएण वंदामि.

पछी इच्छा० संदि० भगवन् ! वायणा संदिसाहुं ? गुरु कहे संदिसावेह. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ इच्छा० संदि०

: भगवन् ! वायणा लइशुं. गुरु कहे लेजो. शिष्य कहे इच्छं. पछी शिष्य इच्छामि खमासमणो वंदिउं जावणिज्जाए निसिहिआए कही ऊभो रहे. गुरु कहे तिविहेण, शिष्य कहे मत्थएण वंदामि. पछी इच्छा० संदि० भगवन् ! बेसणो संदिसाहुं ? गुरु कहे संदिसावेह. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! बेसणे ठाउं ? गुरु कहे ठाजो. शिष्य कहे इच्छं खमा० दइ अविधिआशातना मिच्छामि दुकडं. इति समुद्देश—

अनुज्ञाविधि.

खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! मुहपत्ति पडिलेहुं ? गुरु कहे पडिलेह. शिष्य कहे इच्छं. पछी वांदणां बे देवा. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पहेलुं उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, बीजुं उपधान प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध, त्रीजुं उप० शक्रस्तवअध्ययन, चोथुं उप० चैत्यस्तवअध्ययन, पांचमुं उप० नामस्तवअध्ययन, छठ्ठुं उपधान श्रुतस्तव सिद्धस्तवअध्ययन अणुजाणावणी नंदिकरावणी वासनिक्षेप करो. गुरु कहे करेमि. शिष्य कहे इच्छं. पछी गुरु सात नवकारथी वासक्षेप मंत्रीने नवकार त्रण गणवापूर्वक त्रण वार सर्वेना मस्तक उपर नांखे. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पहेलुं उप० पंचमंगलमहाश्रुतस्कन्ध, बीजुं उप० प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध, त्रीजुं उप० शक्रस्तवअध्ययन, चोथुं उप० चैत्यस्तवअध्ययन, पांचमुं उप० नामस्तवअध्ययन, छठ्ठुं उप० श्रुतस्तवसिद्धस्तवअध्ययन अणुजाणावणी

नंदिकरावणी, देव वंदावो. गुरु कहे वंदेह. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! चैत्यवंदन करुं ? गुरु कहे करेह. शिष्य कहे इच्छं. पछी गुरुए उपधानप्रवेशविधिमां लख्या मुजब देववंदन जयवीयराय पर्यंत कराववुं. पछी प्रतिमाजीने पडदो करावी वांदणां बे देवा. पछी पडदो दूर करी ऊभा रही इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पहेलुं उपधान पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, बीजुं उप० प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध, त्रीजुं उप० शक्रस्तवअध्ययन, चोथुं उप० चैत्यस्तवअध्ययन, पांचमुं उपधाननामस्तवअध्ययन, छट्ठुं उप० श्रुतस्तवसिद्धस्तव अध्ययन अणुजाणावणी, नंदिकरावणी वासनिक्षेप करावणी देववंदावणी नंदिसूत्र संभलावणी काउस्सग्ग करावो. गुरु कहे करेह. शिष्य कहे इच्छं. पहेलुं उप० पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, बीजुं उप० प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध, त्रीजुं उप० शक्रस्तवअध्ययन, चोथुं उप० चैत्यस्तवअध्ययन, पांचमुं उप० नामस्तवअध्ययन, छट्ठुं उप० श्रुतस्तवसिद्धस्तवअध्ययन अणुजाणावणी, नंदिकरावणी, देववंदावणी, नंदिसूत्र संभलावणी करेमि काउस्सग्गं, गुरु पण खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! प्रथम उप० पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, बीजुं उप० प्रतिक्रमण श्रुतस्कंध, त्रीजुं उप० शक्रस्तवअध्ययन, चोथुं उप० चैत्यस्तवअध्ययन, पांचमुं उप० नामस्तवअध्ययन, छट्ठुं उप० श्रुतस्तवसिद्धस्तवअध्ययन अणुजाणावणी नंदिसूत्र कढ्ढावणी काउस्सग्गं करुं ? इच्छं. प्रथम उप० पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, बीजुं उप० प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध, त्रीजुं उप० शक्रस्तवअध्ययन, चोथुं उप० चैत्यस्तवअध्ययन, पांचमुं उप० नामस्तवअध्ययन, छट्ठुं उप० श्रुतस्तवसिद्धस्तवअध्ययन अणुजाणावणी नंदिसूत्र कढ्ढावणी करेमि काउ-

स्सग्गं अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग (सागरवरगंभीरा सुधी) गुरु शिष्य बन्ने जणे करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी नंदिसूत्र संभलावोजो. गुरु कहे सांभळो. शिष्य कहे इच्छं. गुरु खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! नंदिसूत्र कड्डुं ? इच्छं कही त्रण नवकार गणवापूर्वक त्रण वार मस्तक उपर वासक्षेप नांखी नित्थारपारगाहोह गुरुगुणेहिं वड्ढिजाहि कहेवुं. शिष्य कहे इच्छं. पछी खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पहेलुं उप० पंचमंगल महाश्रुतस्कंध, बीजुं उप० प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध, त्रीजुं उप० शक्रस्तवअध्ययन, चोथुं उप० चैत्यस्तव-अध्ययन, पांचमुं उप० नामस्तवअध्ययन, छट्ठुं उप० श्रुतस्तवसिद्धस्तवअध्ययन अणुजाणह. गुरु कहे अणुजाणामि, शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ संदिसह किं भणामि ? गुरु कहे वंदित्तापवेह० शिष्य कहे इच्छं. खमा० इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पहेलुं उप० पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, बीजुं उप० प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध, त्रीजुं उप० शक्रस्तवअध्ययन, चोथुं उप० चैत्यस्तवअध्ययन, पांचमुं उप० नामस्तवअध्ययन, छट्ठुं उप० श्रुतस्तवसिद्धस्तवअध्ययन अणुन्नाय इच्छामो अणुसट्ठिं गुरु कहे अणुन्नायं अणुन्नायं खमासमणाणं हत्थेणं, सुत्तेणं, अत्थेणं, तदुभयेणं सम्मं धारिजाहि, गुरु गुणेहिं वड्ढिजाहि नित्थारपारगाहोह. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ तुम्हाणं पवेइयं संदिसह साहूणं पवेएमि. गुरु कहे पवेह. शिष्य कहे इच्छं. शिष्य खमा० दइ नंदिनी चारे बाजु अकेक नवकार गणवापूर्वक त्रण प्रदक्षिणा आपे. गुरु संघ साथे त्रण वार वासक्षेप नांखे. खमा० दइ तुम्हाणं पवेइयं साहूणं पवेइयं संदिसह काउस्सग्गं करेमि ? गुरु कहे करेह. शिष्य कहे इच्छं.

खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पहेलुं उप० पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, बीजुं उप० प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध, त्रीजुं उप० शक्रस्तवअध्ययन, चोथुं उप० चैत्यस्तवअध्ययन, पांचमुं उप० नामस्तवअध्ययन, छट्ठुं उप० श्रुतस्तवसिद्धस्तव अध्ययन अणुजाणावणी करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग (सागरवरगंभीरा सुधी) करी पारी प्रगट लोगस्स कही बे वांदणा दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! बेसणे संदिसाउं ? गुरु कहे संदिसावेह, शिष्य कहे इच्छं. पछी शिष्य खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! बेसणे ठाउं ? गुरु कहे ठावेह, शिष्य कहे इच्छं. शिष्य खमा० दइ अविधि आशातना मिच्छामि दुक्कडं. खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! पवेयणा मुहपत्ति पडिलेहुं ? गुरु कहे पडिलेह. शिष्य कहे इच्छं. कही मुहपत्ति पडिलेही, वांदणा बे दइ, इच्छाकारेण संदि० भगवन् ! पवेयणुं पवेउं ? गुरु कहे पवेह. खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! तुम्हे अम्हं पहेलुं उप० पंचमंगलमहाश्रुतस्कंध, बीजुं उप० प्रतिक्रमणश्रुतस्कंध, त्रीजुं उप० शक्रस्तव अध्ययन, चोथुं उप० चैत्यस्तवअध्ययन, पांचमुं उप० नामस्तवअध्ययन, छट्ठुं उप० श्रुतस्तवसिद्धस्तवअध्ययन समुद्देसावणी अणुजाणावणी वासनिक्खेवकरावणी देववंदावणी नंदिकरावणी नंदिसूत्र संभलावणी मालापहेरावणी पाली तप करशुं. गुरु कहे करजो. पछी शिष्य खमा० दइ इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी पच्चक्खाण करावो. गुरु कहे करेह पछी शिष्य पच्चक्खाण करी बे वांदणा दइ ऊभा रही कहे इच्छा० संदि० भगवन् ! बेसणे संदिसाहुं ? गुरु कहे संदिसावेह. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! बेसणे ठाउं ? गुरु कहे ठाजो. शिष्य कहे इच्छं.

खमा० दइ अविधि आशातना मिच्छामि दुकडं. शिष्य कहे इच्छा० संदि० भगवन् ! मम माला पहिरावो. गुरु कहे पहिरो, शिष्य कहे इच्छं.

इति मालारोपण विधि.

पछी स्वजन संबंधी पासे ब्रह्मचर्यादि व्रतनो यथाशक्ति गुरु नियम करावी माळा तेना हाथमां आपे, त्रण अथवा सात नवकार गणीने माळा पहिरावे. त्यारपछी माळा पहेरनार माळा सहित नंदिने त्रण नवकारपूर्वक त्रण प्रदक्षिणा आपे. गुरुमहाराज त्रण वार नवकार कहेता मस्तक उपर वासनिक्षेप करे. पछी शिष्य कहे इच्छकारी भगवन् ! पसाय करी हितशिक्षाप्रसाद करोजी ! पछी गुरुमहाराज उपदेश आपे.

गाथा.

कृत्वा पौषधमच्चतं प्रतिदिनं सामायिकं चादरात्, व्यापारं परिहृत्य बंधजनकं संपूर्य शुद्धं तपः ।
भक्तिं तीर्थपतेर्विधाय विधिना साध्वादिसंघे ततो, धन्यैः शुद्धधनेन सौख्यजनकं स्रग्रोपणं कारितं ॥१॥
मुक्तिरमा वरमाला, सुकृतजलाकर्षणे घटीमाला । साक्षादिव गुणमाला, माला परिधीयते धन्यैः ॥२॥

माला पहेरे ते दिवसे उपवास अथवा आंबील करे. ते दिवसे रात्रिपोषध करे. माला पहेरे ते दिवसथी उत्कृष्टो छ

माग ब्रह्मचर्य पाले. एकासणुं करे. भूमिशयन करे. जघन्यथी दश दिवस पण पाळे. छए उपधान वहीने माला पहेरी शके अथवा बे अढारीयां तथा चोकीयुं, छकीयुं एम चार उपधान वहीने माला पहेरे. पछी बाकीना बे उपधान वहन करे त्यारे पहेलुं पांत्रीशुं अने पछी अठ्ठावीशुं वहन करे. कोइ कारण अगर मुहूर्त्त विशेषे छकीयामांहि छकीयानी बे उपवासनी पहेली वांचना दइने पण माला पहेरावी शकाय. कारणे छकीयामांहे पेसे ते दिवसे माला पहेरे तो पण चाले परंतु निष्कारणे नहि. माला दमेश पछी पहेरवी कल्पे. माळा पहेरे ते दिवसे वाजिंत्र वगडाववा. ज्ञानपूजा तथा गुरुपूजन विगेरे करवुं.

मालाविधि संपूर्ण.

अथ वर्धमान विद्या.

ॐ नमो अरिहंताणं, ॐ नमो सिद्धाणं, ॐ नमो आयरियाणं, ॐ नमो उवज्झायाणं, ॐ नमो लोए सव्वसाहूणं, ॐ नमो ओहिजिणाणं, ॐ नमो सव्वोहिजिणाणं, ॐ नमो अणं-तोहिजिणाणं, ॐ नमो अरहओ भगवओ महावीरस्स सिज्झउ मे भयवं महइ, महाविज्जा वीरे वीरे जयवीरे सेणवीरे वद्धमाणवीरे, जयेविजये-जयंतीए अपराजीए "ॐ ह्रीँ अणीए स्वाहा" ए

सात अक्षर वासक्षेपना थालामां हाथनी अनामिका अंगुलीए आलेखीने पछी वासक्षेप मंत्रवो.

इति वर्धमान विद्या.

माला कदाच भूमि पर पडी जाय त्यारे "ॐ ह्रीँ श्रीँ ऐँ त्रँ ॐ नमः" ए मंत्र सात वार माळा उपर गणवो अने त्रण वार थालामां गणवो. पछी वर्धमान विद्याए वासनिक्षेप करवो.

त्रीजा-चोथा-पांचमा अने छट्ठा उपधानमां कदी स्थापनाचार्यथी प्रवेश कराववो पडे तो तेनी टुंकी विधि.

प्रथम इरियावही करी, पौषध ग्रहण करी पडिलेहणना सर्व आदेश मागवा. पछी खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! वसति पवेउं ? गुरु कहे पवेह. शिष्य कहे इच्छं. खमा० दइ कहे संदि० भगवन् ! शुद्धावसहि. गुरु कहे तहत्ति. खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन् ! मुहपत्ति पडिलेहुं ? गुरु कहे पडिलेहो. शिष्य कहे इच्छं. पछी खमा० दइ इच्छा० संदि० भग० तुम्हे अम्हं त्रीजुं उपधान शक्रस्तवअध्ययन (जे उपधान होय तेना नाम देवा.) उद्देशावणि देववंदावणि वासनिक्षेप करो. गुरु कहे करेमि. शिष्य कहे इच्छं. गुरु नवकार गणवापूर्वक त्रण वार वासनिक्षेप करे. पछी खमा० दइ इच्छ-

कारी भगवन्! तुम्हे अम्हं शक्रस्तवअध्ययन (जे उपधान होय तेना नाम देवा) उद्देशावणि नंदिकरावणि वासनिक्षेपकरावणि देव वंदावो. गुरु कहे वंदावेमि. शिष्य खमा० दइ इच्छा० संदि० भग० चैत्यवंदन करुं? गुरु कहे करेह. शिष्य कहे इच्छं. पछी "ॐ नमः पार्श्वनाथाय............"नुं चैत्यवंदन जयवीयराय पर्यंत करवुं. पछी वांदणां बे देवा. पछी इच्छकारी भगवन्! तुम्हे अम्हं त्रीजुं उपधानशक्रस्तव (जे उपधान होय तेनुं नाम देवुं.) अध्ययन उद्देशावणी शक्रस्तवअध्य० आराधनार्थं करेमि काउस्सग्गं अन्नत्थ कही एक लोगस्सनो काउस्सग्ग सागरवरगंभीरा सुधी करी पारी प्रगट लोगस्स कहेवो. खमा० दइ अविधि आशातना मिच्छामि दुक्कडं. अहिं सात खमासमणनी विधि केटलीक प्रतोमां नथी, पण सेनप्रश्नमां आपेला कहेला छे ते आ प्रमाणेः-शिष्य खमा० दइ इच्छा० संदि० भगवन्! तुम्हे अम्हं त्रीजुं उपधान शक्रस्तव अध्ययन (त्रीजुं, चोथुं, पांचमुं, छट्ठुं जे उप० होय तेनुं नाम देवुं.) उद्देशो, गुरु कहे उद्देशामि-इत्यादि सात खमासमण समजवा

उपधान संबंधी विशेष हकीकत.

नीचे जणावेल हकीकत उपधानवाहके खास ध्यानमां राखवा लायक होवाथी जुदी जुदी विधिओनी प्रतोमांथी तेमज सेनप्रश्नआदिकमांथी ग्रहण करवामां आवी छे.

१ जे जे सूत्रोने माटे उपधान वहन करवामां आवे छे. तेनो उद्देश उपधान वहेतां करवामां आवे छे अने समुद्देश तथा अनुज्ञा बंधा सूत्रोनी माळा परिधान करती वखते करावावामां आवे छे, तेमां उद्देश ते सूत्रार्थ ग्रहण करवानी योग्यता,

समुद्देश तेनुंज विशेषपणुं अने अनुज्ञा ते ते सूत्रोनी पठन–पाठन करवानी आज्ञारूप समजवुं.

२ देववंदनना सूत्रो के जेना उपधान वहन करावामां आवे छे ते सिवायना बीजा सामायिकादि आवश्यकना सूत्रो माटे उपधान वहन करवानुं फरमान नथी. तदुपरांत चउसरण आदि चार पयन्ना अने दशवैकालिक सूत्रना चार अध्ययन श्रावक–श्राविकाने भणवानी छूट छे. तेने माटे त्रण त्रण आंबिल करीने वांचना लेवानो विधि छे, ते गुरुगमथी जाणवो.

३ उपधान वहन कर्या अगाउ नवकारादि भणवा–भणाववामां आवे छे ते जीतव्यवहार तथा संप्रदायथी थाय छे, परन्तु ते ते भण्या पछी पहेली तके उपधान वहन करवानो जरूर छे.

४ उपधानमां के अन्य दिवसे पोसह प्रथम पहोरमांज लइ शकाय छे. प्रथम पहोर व्यतीत थया पछी लइ शकातो नथी.

५ सामान्य पौषधना एकाशनमां पण लीलोतरी शाक, पाका फल; तेनो रस वर्ज्य छे.

६ उपधान करनाराए क्रिया अगाउ, क्रिया करवाना स्थानथी चोतरफ सो हाथ वस्ति शुद्ध हंमेश–सांज सवार करवानी छे. तेमां मनुष्य के तिर्यंचना शव के तेना शरीरनो हाड, रुधिर आदि भाग दूर कराववो. तिर्यंचनुं शव के तेना शरीरनो भाग ६० हाथनी अंदर रहेवो न जोइए अने मनुष्यनो १०० हाथनी अंदर रहेवो न जोइए.

७ उपधानमां तेल चोळाववुं अने औषध लेवानो निषेध छे, परंतु प्रबळ कारणे गुरुनी आज्ञाथी लेवुं.

८ अंधने उपधान करवानो निषेध नथी परन्तु तेने बीजा सचक्षु मनुष्यनी सहायनी जरूर छे.

९ पीपधमां कामळी नाखवाना काळ समये कटामणुं न नाखवुं परंतु कामळी ओढीने जवुं, अने ते ओढेली कामळीनो वेसवा-पाथरवामां बे घडी सुधी उपयोग करवो नहि. खीटी उपर खुल्ली करी मुकी राखवी.

१० समुदाये पडिलेहण करी काजो उद्धर्यो होय त्यारपछी कोइ एकलो पडिलेहण करे तो तेणे पण काजो उद्धरवो जोइए, नहि उद्धरे तो दिवस पडे.

११ उपधानमांथी नीकळे ते दिवसे एकासन अने रात्रिपौषध करवो जोइए.

१२ चातुर्मासमां उपधान वहन करनार पाट-पाटला वापरी शके छे.

१३ स्त्रीयाना पहेले दिवसे प्रबळ कारण होय तो माळ पहेरी शकाय छे, अने तेम करवुं पडे तो ते दिवसे प्रवेदन करावी पहेली वांचना आपीने माळ पहेरावे.

१४ जे दिवसे वांचना लेवानी होय ते दिवसे सवारे लेवी, भूली जाय तो सांजे पवेयणुं कर्या अगाउ लइ शके. ते वखते पण भूली जाय तो बीजे दिवसे सवारे पवेयणु कर्या अगाउ लइ शके छे. ते दिवस बीजी वांचनामां गणी शकाय छे.

१५ उपधानमांथी नीकळ्या पछी जो माळ पहेरवामां आवे तो ते दिवसे उपवास करवो.

१६ माळ पहेरावनारे पण ते दिवसे ओछामां ओछो एकासन तप करवो.

१७ उपधान वहन करनार स्त्रीओए मार्गे चालतां गीतगान करवुं नहि. (श्री हीरप्रश्न).

१८ नंदि मांडवानी हकीकत श्री अनुयोगद्वारमां कही छे.

१९ उपधानमां उपवासने दिवसे कल्याणक तिथि आवे अने उपधानवाहक कल्याणक तप करतो होय तो ते उपवासथीज सरे.

२० आलोयण तप स्त्रीनर्गे ऋतु समयमां करे तो लेखे न लागे. (श्री हीरप्रश्न).

२१ उपधानमांथी नीकळ्या पछी माळा पहेरनारने माळा परिधान विधिमां पवेयणुं करवानो नियम नथी.

२२ उपधान वांचना नवकार मंत्र विनाज आपवी. (श्री हीरप्रश्न)

२३ श्रावक–श्राविकाने उपधानमां त्रण नवकाररूपज नंदिसूत्र संभळाववुं.

२४ पंचमी तप उच्चरेल होय तेने छकीयामां जो छट्ठे दिवस पंचमी आवे तो पंचमीनो उपवास अने सातमे दिवसे जरूर उपवास करवानो होवाथी छठ करवो पडे, माटे जेने छठ करवानी शक्ति न होय तेमणे छट्ठे दिवसे पंचमी न आवे एवी रीते प्रवेश करवो.

२५ उपधान तप पूर्ण थया पछीना पवेयणामां पण दिवस पडे तो दिवसनी वृद्धि थाय.

२६ पौषधमां संध्याकाळनी पडिलेहणमां पौषधशाळा प्रमार्जु ? ए आदेशमांथी श्राविकाए एकासणुं, आंबील अगर उपवासना दिवसे मुहपत्ति, चरवलो, कटासणुं, माडो (घाघरो), कांचळी अने साडलो छ वानानी पडिलेहण करवी. (प्रा. समाचारी)

२७ माळा संबंधी जे द्रव्य उत्पन्न थाय ते सर्व देवद्रव्यज जाणवुं. श्री सेनप्रश्नमां श्रीहीरसूरीश्वरजी भगवान्ना पट्टप्रभावक श्री सेनसूरिजी महाराजे स्पष्ट उल्लेख कर्यो छे. श्राद्धविधिमां पण देवद्रव्यनी वृद्धि माटे दर वर्षे मालारोपण करवुं एम कहेल छे. ए उपरांत सुकृतसागर, कुमारपाळ आदि पूर्वाचार्यकृत घणा ग्रन्थोमां कयुं छे. कलिकालसर्वज्ञ श्रीमान् हेमचंद्राचार्य महाराजनी द्व्याश्रयमां पण मालारोपणनी उछामणीनुं द्रव्य देवद्रव्यमां गयाना पाठो छे.

२८ चैत्र अने आसो मासमां शुदि ७–८–९ ए त्रण त्रण दिवस अने इदनो दिवस ए चार दिवसो असज्झायना होवाथी उपधानमां गणी शकाता नथी.

२९ सव्वलोए था चार अक्षरो केटलीक विधिमां चोथा उपधानमां चैत्यस्तवना प्रारंभमां अने केटलीक विधिमां पांचमा उपधानमां नामस्तवना अंतमां वांचना आपवा माटे लख्या छे. उपधान वहेवरावनारे प्रवृत्ति अनुसार तेनी वांचना आपवी.

३० सांजनी क्रिया प्रवीण श्राविका स्थापना समीपे पण करी शके. (हीरप्रश्न).

३१ नरसादनुं मावठुं अकालवृष्टि कहेवाय छे, पण तेथी उपधानमां दिवस वधतो नथी.

३२ कार्तिक आदि त्रण चातुर्मासमां अढी दिवसनी असज्झाय गणाय छे ते उपधानमां गणवानी नथी.

३३ चार अथवा छए उपधान वह्या पछी बार वरस व्यतीत थइ गया होय अने माळ न पहेरी होय तो त्यारपछी उपधान प्रथम फरीने वहन करवा पडे.

३४ जरुरी कारणे पाळी पलटाववामां आवे छे एटले बे एकासणा एक साथे करावावमां आवे छे.

३५ उपधान वहन कराववाना अधिकारी महानिशिथना जोग वहन करनारज मुनिओ छे. तेमां पण जेनो शास्त्रबोध विशेष होय, क्रिया कराववामां प्रवीण होय, शुद्ध अने पूर्ण क्रिया कराववानी रुचिवाळा होय,–रहस्य समझता होय तेवा मुनिओए क्रिया कराववी योग्य छे.

३६ एक साथे वहेवाना ४ उपधानो पैकी गाढ कारणथी जो एक के बे अढारीया (पहेलुं बीजुं उपधान) वहन करवामां आवे अथवा एक ज अढारीयुं वहन करवामां आवे तो त्यारपछी बार वरसनी अंदर बाकी रहेल उपधान वहन करी माल पहेरे तो ते प्रथमना एक अथवा बे अढारीया लेखामां गणाय. बार वरसनी अंदर माल न पहेरे तो लेखामां न गणाय. अने चोथुं तथा छठ्ठं उपधान वहन कर्या पछी छ मासनी अंदर माळ न पहेरे तो ए बे उपधान फरीथी वहन करवा पडे.

३७ उपवासने दिवसे करातुं पुरिमुड्ढ विशेष तपमां गणातुं नथी, तेम मूळ विधिथी कराता उपधानना आंबिलनुं पुरिमुड्ढ गणातुं नथी. एकासणाना दिवसे जे पुरिमुड्ढ थाय छे तेनो बे आनी तप लेखे लागे छे.

३८ शुदि ५–८–१४ अने ८–१४ आ पांच तिथिए जो एकासणु आवे तो आंबिल करावावमां आवे छे.

३९ जो उपधान वहन करनार बालक होय, वृद्ध होय अथवा तरुण छतां अशक्त होय तो उपधान तपनुं प्रमाण पोतानी शक्ति अनुसार पूर्ण करवां. महानीशिथसूत्रमां कहेल छे पण ते प्रवृत्ति जोवामां आवती नथी.

४० उपधानमां पेठा पछी प्रथमना त्रण दिवस सुधीमां नवुं वस्त्र के उपकरण घरेथी लावी शकाय छे, त्यारपछी नइ शकाय नहि.

४१ माला पहेरवाना आगला दिवसे उत्तम रेशम विगेरेनी करावेली माळा महोत्सवपूर्वक वरघोडो चढावी गुरु पासे लइ जइ त्यां तेनी प्रतिष्ठा करावी पोताने घेर अथवा संघे ठरावेला स्थाने लइ जइ बाजोठ पर पधरावी त्यां माळा पहेरनारे रात्रिजागरण करवुं. परमात्मानी स्तुति स्तवनादिवडे रात्रि व्यतीत करवी. पछी प्रभाते ते माला लइने गुरुमहाराज पासे माळा पहेरवा जवुं.

४२ उपधान वहन करनाराओए उपधान तपनी यादगीरी माटे सचित्तादिनो त्याग, ब्रह्मचर्यादिकनो नियम, पर्वतिथिए पौषध, चौद नियमनी धारणा, सामायिक, प्रतिक्रमण करवा, पूजा, तीर्थयात्रा आदि धर्मकार्यमां उद्यम राखवो.

४३ पच्चक्खाण पारती वखते, भोजन कर्या पछी चैत्यवंदन करती वखते तथा सवार सांजनी क्रिया वखते स्थापनाचार्य सुद्धा राखवा जोइए.

आ सिवाय बीजी केटलीक अपवादीक हकीकत छे ते प्रवाह तरीके गणाइ जवाना भयथी अत्रे लखवामां आवेल नथी. उपधान वहेवरावनाराए गुरुगमता लइ तेनो यथा उपयोग विधिनी प्रतो विगेरे जोइने करवो.

आलोयण विधि.

पहेले उपधाने तथा वीजे उपधाने (अढारीया) (सरखी होवाथी साथे लखी छे). पोसह त्रण, स्वाध्याय छ हजार, उपवास चार, जीवविराधनाए-पोसह चार, स्वाध्याय आठ हजार, अधिक तप.

त्रीजे उपधाने (पांत्रीशुं).

पोसह छ, स्वाध्याय बार हजार, उपवास छ. जीवविराधनाए-पोसह सात, स्वाध्याय चौद हजार, अधिक तप.

चोथे उपधाने (चोकीयुं).

पोसह एक, स्वाध्याय बे हजार, उपवास एक. जीवविराधनाए-पोसह बे, स्वाध्याय चार हजार, अधिक तप.

पांचमे उपधाने (अट्ठावीसु).

पोसह पांच, स्वाध्याय दश हजार, उपवास पांच. जीवविराधनाए-पोसह छ, स्वाध्याय बार हजार, अधिक तप.

छट्ठे उपधाने (छकीयुं).

पोसह एक, स्वाध्याय बे हजार, उपवास एक. जीवविराधनाए-पोसह बे, स्वाध्याय चार हजार, अधिक तप. पोसह बधा अहोरत्त उपवासथी करवा.

दिन पछी होय तथा वध्या होय ते आलोयणमां आवे नहि.

इति आलोयण विधि.

पुरुषे राखवाना उपकरणो.

१ कटासणुं, १ चरवलो, १ मुहपत्ति, २ धोतियां, २ उत्तरासण, १ मातरीयुं (पंचीयुं) ठल्ले-मात्रे जता पहेरवा माटे, १ उत्तरपटो, १ संथारीयुं, १ ओढवानी गरम कामळी, १ खेळीयुं (लुगडानो कटको), १ दंडासण, पुरुषे सकारण वच्चे कटासणा, मुहपत्ति, चरवलो राखवानी प्रवृत्ति छे.

स्त्रीए राखवाना उपकरणो.

२ कटासणा, २ मुहपत्ति, १ चोरस दांडीना चरवला, २ साडला, २ घाघरा, २ कंचुवा, ३ ठल्लेमात्रे जवानां वस्त्र, १ संथारीयुं, १ उत्तरपटो, १ ओढवानी गरम कामळी, १ दंडासण, १ खेळीयुं.

